

Implementace kohezní politiky v Polské republice

Bc. David Prášek

Diplomová práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **David Prášek**
Osobní číslo: **M12721**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Implementace kohezní politiky v Polské republice**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zpracujte teoretické poznatky z oblasti kohezní politiky Evropské unie.
- Charakterizujte architekturu operačních programů v Polské republice.

II. Praktická část

- Analyzujte Operační program Rozvoj Východního Polska z pohledu témat a příjemců podpory.
- Vyhodnoťte implementaci Operačního programu Rozvoj Východního Polska.
- Navrhněte doporučení pro zlepšení implementace Operačního programu Východní Polsko 2014 - 2020.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

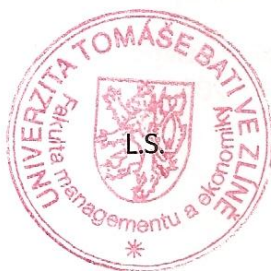
Seznam odborné literatury:

BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. Strukturální politika Evropské unie. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
DESMOND, Desmond. Ever Closer Union: An Introduction to European Integration. 4. vyd. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010, 619 s. ISBN 978-0230-27261-3.
GORZELAK, Grzegorz, John BACHTLER a Maciej SMETKOWSKI. Regional development in Central and Eastern Europe: development processes and policy challenges. 1. vyd. Abingdon: Routledge, 2010, 338 s. ISBN 978-0-415-57136-4.
HÁJEK, Oldřich a Jiří NOVOSÁK. Kohezní politika v širších souvislostech. 1. vyd. Žilina: Georg, 2010, 216 s. ISBN 978-80-89401-19-2.
MARKOWSKI Tadeusz a Maciej TURALA. Territorial cohesion policy in Poland: issues in impact assessment. 1. vyd. Warsaw: Committee for Spatial Economy and Regional Planning Polish Academy of Sciences, 2012, 134 s. ISBN 978-83-89693-27-3.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Lenka Smékalová
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 17. února 2014
Termín odevzdání diplomové práce: 2. května 2014

Ve Zlíně dne 17. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

---

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 30. 4. 2014

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá tématem kohezní politiky. Definiuje samotnou podstatu a konkrétní cíle této politiky. Hlavním záměrem této práce je popsat aplikaci kohezní politiky v Polské republice v programovém období 2007–2013 a provést analýzu implementace Operačního programu Rozvoj východního Polska. Na základě analýzy jsou navržena doporučení pro zlepšení implementace Operačního programu Rozvoj východního Polska.

Klíčová slova: Evropská unie. Implementace. Kohezní politika. Operační program Rozvoj východního Polska. Polská republika. Programové období 2007–2013. Východní Polsko.

ABSTRACT

This thesis deals with the topic of cohesion policy. It defines the very essence and specific objectives of this policy. The main purpose of this study is to describe the application of cohesion policy in Poland in the programming period 2007–2013 and to analyse the implementation of the Operational Programme Development of Eastern Poland. Based on the analysis are proposed recommendations for improving the implementation of the Operational Programme Development of Eastern Poland.

Keywords: European Union. Implementation. Cohesion policy. Operational Programme Development of Eastern Poland. The Republic of Poland. Programming period 2007–2013. Eastern Poland.

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucí mé diplomové práce Ing. Lence Smékalové za vstřícný přístup, odborné vedení a za cenné rady, které mi poskytovala v průběhu zpracování mé diplomové práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 KOHEZNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE	12
1.1 VZNIK KOHEZNÍ POLITIKY JAKO SOUČÁST VÝVOJE EVROPSKÉ INTEGRACE.....	12
1.2 KOHEZNÍ POLITIKA V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2007–2013	16
1.2.1 Cíl Konvergence.....	17
1.2.2 Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	18
1.2.3 Cíl Evropská územní spolupráce.....	18
2 APLIKACE KOHEZNÍ POLITIKY V POLSKÉ REPUBLICE	19
2.1 ADMINISTRATIVNĚ SPRÁVNÍ ČLENĚNÍ POLSKÉ REPUBLIKY	19
2.2 EVROPSKÉ ČLENĚNÍ NUTS.....	20
2.3 KOHEZNÍ POLITIKA V POLSKU V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2007–2013	21
2.3.1 Národní rozvojová strategie 2007–2015	21
2.3.2 Národní program reforem 2005–2008.....	22
2.3.3 Národní strategický referenční rámec.....	23
2.4 OPERAČNÍ PROGRAMY V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2007–2013	25
2.4.1 Operační program Infrastruktura a životní prostředí.....	25
2.4.2 Operační program Inovativní ekonomika.....	29
2.4.3 Operační program Lidský kapitál	32
2.4.4 Operační program Rozvoj východního Polska.....	35
2.4.5 Operační program Technická pomoc	35
2.4.6 Regionální operační programy	36
2.4.7 Operační programy v rámci evropské územní spolupráce	37
II PRAKTICKÁ ČÁST	40
3 ANALÝZA IMPLEMENTACE OPERAČNÍHO PROGRAMU ROZVOJ VÝCHODNÍHO POLSKA	41
3.1 DEFINICE OBLASTI VÝCHODNÍHO POLSKA	41
3.1.1 Socio-ekonomická situace východního Polska před spuštěním OP RVP.....	42
3.2 OPERAČNÍ PROGRAM ROZVOJ VÝCHODNÍHO POLSKA	44
3.3 ANALÝZA IMPLEMENTACE OPERAČNÍHO PROGRAMU ROZVOJ VÝCHODNÍHO POLSKA	52
3.3.1 Úroveň alokace a teritoriální využití OP RVP	52
3.3.2 Rozbor OP RVP na základě jednotlivých prioritních os.....	54
3.3.3 Výstup OP RVP a jeho příjemci	58
3.3.4 Vliv OP RVP na rozvoj východního Polska.....	62
4 OPERAČNÍ PROGRAM ROZVOJ VÝCHODNÍHO POLSKA A NOVÉ PROGRAMOVÉ OBDOBÍ	69
4.1 POSOUZENÍ IMPLEMENTACE OP RVP 2007–2013	69
4.1.1 Návrhy pro zlepšení implementace	73

4.2	MAKROREGION VÝCHODNÍ POLSKO V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020	74
ZÁVĚR		76
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY		77
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK		88
SEZNAM GRAFŮ		89
SEZNAM OBRÁZKŮ		90
SEZNAM TABULEK		91

ÚVOD

Kohezní politika je jednou z nejvýznamnějších politik Evropské unie. Důležitost této politiky stvrzuje již její primární cíl, kterým je snížení sociálních a ekonomických diferencí regionů Evropské unie. Idea kohezní politiky vychází ze zásad solidarity a rovnosti, díky kterým se může Evropská unie vyvíjet jako celek a ekonomicky se tak může měřit s dalšími ekonomickými velmocemi a zároveň zajistit adekvátní sociální úroveň obyvatel.

Diplomová práce přináší detailní rozbor kohezní politiky a analyzuje, do jaké míry byla tato politika implementována v makroregionu východní Polsko. Hodnotí, zda a do jaké míry byla realizace kohezní politiky úspěšná, nakolik pomáhá rozvoji východního Polska a jaké benefity přinesla kohezní politika jeho obyvatelům.

V teoretické části je popsán vývoj kohezní politiky od 20. let minulého století po programové období 2007–2013. Samotné programové období 2007–2013 je následně blíže analyzováno. Dále je podrobně popsána aplikace kohezní politiky v Polské republice a charakterizovány jsou polské operační programy pro programové období 2007–2013.

Praktická část se zabývá Operačním programem Rozvoj východního Polska. Definována je oblast východního Polska a podrobně je popsán operační program, který se zabývá problematikou této oblasti. Následně je provedena analýza implementace Operačního programu Rozvoj východního Polska a z výsledků analýzy jsou navržena doporučení pro zlepšení implementace. Závěrem je nastíněna podpora východní Polska v programovém období 2014–2020.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KOHEZNÍ POLITIKA EVROPSKÉ UNIE

Základním cílem kohezní politiky je snížení diferencí mezi hospodářskou a sociální úrovní jednotlivých oblastí Evropské unie (dále jen „EU“). Výraz kohezní politika bývá v některých případech zaměňován za pojmy politika soudržnosti či regionální politika EU. Podstata a smysl je však vždy stejný. (Kučerová, 2010, s. 265)

Samotná idea kohezní politiky předpokládá, že pouze samotné tržní mechanismy nejsou dostatečně schopny snížit hospodářské a sociální diference mezi rozdílně rozvinutými regiony. Jejím cílem je dosažení ekonomické, sociální a územní koheze. Těchto cílů bude dosaženo řadou politických nástrojů, zejména finanční podporou z fondů EU. (Dinan, 2010, s. 347)

Hlavním cílem této politiky je snižování sociálních a ekonomických rozdílů v jednotlivých regionech EU, zejména jejich snižování mezi nejchudšími regiony a průměrem EU. Tento cíl je postaven na zásadách solidarity a rovnosti. Díky nástrojům kohezní politiky tak lze lépe alokovat zdroje a následně je efektivně rozdělit mezi příjemce. Základním vodítkem pro definici, zda je region bohatý či naopak, je HDP/osobu. (Gorzelač, Bachtler a Smetkowski, 2010, s. 272)

Kohezní politika se řadí mezi tzv. koordinované politiky EU. Další politiky spadající do této klasifikace jsou například politika ochrany životního prostředí, politika ochrany hospodářské soutěže, sociální politika či politika zaměřená na jednotný vnitřní trh. Skupinu těchto politik definujeme jako politiky sdílené, kdy členské státy přenesly pouze částečně své rozhodovací pravomoci na orgány EU. Samotné naplňování kohezní politiky závisí na jednotlivých členských státech EU, ovšem na správné provádění a koordinaci dohlíží orgány EU. (Hájek a Novosák, 2010, s. 33 - 34)

1.1 Vznik kohezní politiky jako součást vývoje evropské integrace

Historie kohezní politiky je úzce spjata s vývojem integrace evropských států, jejíž počátky datujeme do 20. let minulého století. V této době vznikla myšlenka tzv. Panevropského hnutí. Toto hnutí v reakci na obě světové války hlásalo, že pouze jednotná Evropa, zejména její západní část, je schopná se postavit hrozbám bolševického Ruska a je dostatečně konkurenceschopná v oblasti hospodářského růstu v porovnání s USA. S následným poválečným vývojem se západní Evropa v čele s Francií, Velkou Británií a Itálií shodla, že v blízké

budoucnosti je integrace nevyhnutelná. Názory na její podobu se ale lišily. Francie, jejíž názor podporovaly například i USA, byla pro hlubší spolupráci na nadnárodní úrovni. S tímto se ovšem neztotožňovala Velká Británie, která upřednostňovala spolupráci na úrovni národních vlád. Nakonec převládla forma integrace ve formě intenzivní mezivládní spolupráce a postupné vytváření funkčních vazeb mezi státy. Výsledkem byl vznik dvou mezivládních mezinárodních organizací: Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci a Rada Evropy. Tyto nově vzniklé organizace se staly počátkem procesu evropské integrace, ovšem rozsah jejich spolupráce nebyl dostatečně ambiciózní. (Hájek a Novosák, 2010, s. 3 - 5)

První evropskou nadnárodní organizací se stalo Evropského společenství uhlí a oceli (dále jen „ESUO“), jehož vznik se datuje do roku 1951. Hlavním cílem ESUO byla koordinovaná produkce uhlí a oceli na částečné bázi volného obchodu. Toto společenství bylo navíc bráno jako prevence dalšího válečného konfliktu s Německem. K zakládajícím státům Francie a Německa se přidaly země Beneluxu a Itálie. ESUO se stalo základním modelem institucionálního uspořádání evropské nadnárodní organizace. Vznik ESUO byl brán pozitivně zejména u zastánců procesu evropské integrace, jejich očekávání však nebyla zcela naplněna. Například dopad na integraci dalších politik byl minimální. Další proces integrace nastal až v roce 1957. Podepsány byly tzv. Římské smlouvy, které daly vzniknout dvěma novým společenstvím: Evropské společenství pro atomovou energii a Evropské hospodářské společenství (dále jen „EHS“). (Hájek a Novosák, 2010, s. 5 - 7)

V rámci EHS neměla kohezní politika zvláštní postavení a nebyla jedním z primárních cílů společenství. Jedním z důvodů byla nízká ekonomická diference mezi šesti členskými zeměmi (Francie, Německo, Itálie a země Beneluxu). Výjimkou byla pouze oblast jižní Itálie, která měla ekonomické problémy. I přesto v této době najdeme počátky politiky soudržnosti, které lze nalézt v samotném ustanovení Smlouvy o EHS, která se zmiňuje o poslání společenství, jehož předmětem je vytvoření společného trhu, podpora harmonického hospodářství a postupné odstraňování rozdílů mezi hospodářskými politikami členských států. (Boháčková a Hrabánková, 2009, s. 5 - 7)

V 60. letech 20. století došlo k významným krokům evropské integrace, a to především k zavedení Společné zemědělské politiky a vytvoření celní unie zemí EHS. Nicméně kohezní politika měla stále pouze minimální zastoupení. Řešena byla v podstatě pouze otázka teritoriálně ekonomického dualismu Itálie, která byla podporována pomocí programů fi-

nancovaných z Evropského sociálního fondu (dále jen „ESF“), později také z Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu. Mnohem významnější období pro vývoj kohezní politiky byla 70. léta minulého století. Evropské společenství bylo rozšířeno o Velkou Británii, Dánsko a Irsko. Byly to zejména poslední dva jmenované státy, které zapříčinily regionální disparity společenství, jež byly navíc umocněny ropnou krizí v roce 1973. Na tyto rozdíly bylo nutné reagovat a v roce 1975 byl založen Evropský fond regionálního rozvoje (dále jen „ERDF“). (Boháčková a Hrabánková, 2009, s. 7; Kučerová, 2010, s. 275 - 277)

Pro zřízení ERDF vznikla tzv. kohezní koalice, kterou tvořily Velká Británie, Dánsko, Irsko a Itálie. Právě vznik tohoto fondu je významným mezníkem kohezní politiky. Smyslem ERDF je soustředit prostředky, které budou následně přerozdělovány ve prospěch ekonomicky slabších regionů. Vznik politiky soudržnosti datujeme do 70. let, kdy do ES vstoupily státy s méně rozvinutou ekonomikou nebo silnými regionálními disparitami. V tomto období byla regionální politika označena za zásadní faktor posilování Společenství. (Euroskop, 2014; Boháčková a Hrabánková, 2009, s. 10 - 11)

Další rozšíření ES nastalo v letech 1981 a 1986, kdy se připojilo Řecko, potažmo Španělsko s Portugalskem. Jednalo se o státy s agrárně zaměřenou politikou, což vyvolalo potřebu nových strukturálních programů, konkrétně tzv. Integrované středomořské programy. (Kučerová, 2010, s. 277)

Nový impuls v rámci evropské integrace představoval Jednotný evropský akt, který byl přijat roku 1986 v Lucemburku. Jeho schválení přineslo mimo jiné:

- posílení kompetencí evropských institucí (Evropského parlamentu, Soudního dvora, Evropské komise),
- sbližování hospodářských a měnových politik členských zemí s cílem zavést společnou měnu,
- závazek k odstranění fyzických, fiskálních a technických překážek pro vybudování vnitřního trhu do konce roku 1992,
- přijetí nových společných evropských politik, konkrétně hospodářské a sociální soudržnosti a politiky životního prostředí.

(Hájek a Novosák, 2010, s. 16; Boháčková a Hrabánková, 2009, s. 17)

„Jednotný evropský akt v podstatě znamenal návrat k původnímu cíli EHS, tedy k záměru vytvořit jednotný trh, jenž měl být realizován již do roku 1970“. (Horčíčka a Kovář, 2006, s. 89)

Další změny v rámci evropské integrace, na které navázal další vývoj kohezní politiky, nastaly na počátku 90. let 20. století. V roce 1992 byla podepsána Maastrichtská smlouva, která vstoupila v platnost o rok později. Maastrichtská smlouva dala formálně vzniknout EU a vytvořila časový rámec pro zavedení Evropské měnové unie. Z pohledu kohezní politiky bylo významnou událostí založení Fondu soudržnosti. (Kučerová, 2010, s. 278; Hájek a Novosák, 2010, s. 17)

Fungování EU bylo nově postaveno na třech pilířích, přičemž nejdůležitější byl pilíř první. Jeho cílem bylo posílení pravomocí evropských institucí (Soudní dvůr Evropské unie a Evropský Parlament). Další důležitou součástí prvního pilíře bylo rozhodnutí o vzniku již dříve zmíněného Fondu soudržnosti. Z jeho prostředků byly financovány projekty z oblasti dopravy a životního prostředí u členských států, jejichž hrubý domácí produkt (dále jen „HDP“) nedosahoval 90 % průměru HDP všech států EU. Další dva pilíře pojednávají zvláště o užší spolupráci v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky a uvádějí řadu ustanovení, která se týkají společné imigrační a azylové politiky. (Horčíčka a Kovář, 2006, s. 105 - 110)

V rámci kohezní politiky došlo v 90. letech k dalšímu vývoji. V tomto období byl dokonce termín integrace často nahrazován pojmem koheze. V rámci nových pokynů pro období 1994–1999 bylo členským státům hrazeno 50 % nákladů spojených se strukturálními opatřeními, což bylo oproti původním 25 % nesporné zlepšení. V oblastech s finančně omezenými zdroji byly náklady hrazené dokonce až do výše 75 %. Možnosti tohoto financování využily i nově přistoupivší státy, jimiž byly Rakousko, Finsko a Švédsko. Následkem přijetí Skandinávských zemí byl do skupiny strukturálních cílů přidán nový cíl, který byl zaměřen na arktické oblasti. Díky tomuto cíli vzrostla ekonomická úroveň těchto regionů za čtyři roky nad 75 % průměru EU a dále již nebyl potřeba. (Kučerová, 2010, s. 279)

Na přelomu tisíciletí byla řešena otázka dalšího vývoje kohezní politiky, která úzce souvisela s plánovaným rozšířením EU. V plánu bylo přijetí deseti států, převážně ze střední a východní Evropy. Dokumentem, který řešil tuto problematiku, byla tzv. Agenda 2000. Na základě tohoto reformního dokumentu došlo v rámci kohezní politiky k následujícím krokům:

- stabilizace objemu finančního rámce kohezní politiky,
- kladení většího důrazu na efektivnost, jednoduchost a koncentraci kohezní politiky (redukce počtu prioritních cílů z šesti na tři a snížení počtu iniciativ Společenství z třinácti na čtyři),
- vznik nového strukturálního fondu – Finanční nástroj pro podporu rybolovu.

(Hájek a Novosák, 2010, s. 48 - 50)

K 1. květnu 2004 se EU rozšířila o deset států a počet členských zemí vzrostl na pětadvacet. Počet obyvatel společenství vzrostl přibližně o třetinu. Toto rozšíření pochopitelně přineslo změny v rámci celé EU. Existovaly výrazné ekonomické rozdíly mezi původními a novými členskými státy. V rámci Lisabonské strategie, která byla přijata v roce 2000, byla kohezní politika zasazena do širších cílů EU, které úzce souvisely s podporou růstu a tvorbou pracovních míst. Vyskytly se také nejasnosti, které se týkaly dalšího směřování EU, spojené se zamítnutím Ústavní smlouvy, kterou v referendu odmítlo Nizozemí, následně i Francie. Tyto faktory vykrystalizovaly v novou podobu kohezní politiky pro následující sedmileté období. (Hájek a Novosák, 2010, s. 48 - 50; Horčička a Kovář, 2006, s. 144)

1.2 Kohezní politika v programovém období 2007–2013

Kohezní politika a Společná zemědělská politika se staly nejvýznamnějšími politikami EU. Pro nové programové období se zvýšil podíl kohezní politiky na finančním rámci EU. Celkový podíl výdajů na kohezní politiku dosáhl 35,7 % rozpočtu EU. (Hájek a Novosák, s. 51; MMR, 2014)

Základem pro podobu kohezní politiky v programovém období 2007–2013 se stalo rozhodnutí Evropské rady z roku 2006 o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost. Tento dokument přinesl již dříve zmíněné zvýšení podílu kohezní politiky na finančním rámci EU. Byl zjednodušen systém financování kohezní politiky, kdy nově byla financována pouze ze tří strukturálních fondů, a to z ERDF, ESF a Fondu soudržnosti (dále jen „FS“). Politika soudržnosti se soustředila na posílení udržitelného rozvoje, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. (Hájek a Novosák, 2010, s. 51 - 52; Evropa, 2007)

„V programovém období 2007–2013 se politika soudržnosti více zaměřuje na koncentraci zdrojů na nejchudší členské země a regiony. Priority ale posouvá i k podpoře růstu, za-

městnanosti a inovací. Podle tematických oblastí by mělo nejvíce prostředků směřovat do dopravy, lidských zdrojů, udržitelného rozvoje, vědy a výzkumu, inovací a informační společnosti.“ (Euroskop, 2014)

S postupným vývojem kohezní politiky se měnily také její cíle. Zprvu své regionální problémy řešily členské země převážně podle jejich uvážení, možností a prostředků. Vládla idea, že regionální politika Společenství by neměla nahrazovat regionální politiku jednotlivých členů. Tento názor se postupem času otočil. Zprvu bylo členům společenství pouze doporučováno, aby v rámci regionálně-politických opatření byla na nadnárodní úrovni řešena zejména problematika zaměstnanosti v zemědělsky orientovaných regionech a v regionech zasažených úpadkem průmyslu. Následně v reakci na společný cíl vyrovnat regionální disparity a na vysoké výdaje v rámci kohezní politiky, došlo Společenství k závěru, že je nutné, aby regionálně-politické přístupy byly sjednoceny. (Boháčková a Hrabánková, 2009, s. 33)

Počet cílů kohezní politiky a jejich zaměření se postupem času vyvíjelo. Pro programové období 2007–2013 byl v rámci snahy o efektivní využívání finančních prostředků snížen jejich počet na tři. Konkrétně byly stanoveny tyto cíle: Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce. (Wokoun et al., 2008, s. 364 - 365)

1.2.1 Cíl Konvergence

Cíl Konvergence je určen na podporu nejméně rozvinutých členských států a regionů EU. Hlavním záměrem je snížení rozdílů ekonomické a sociální úrovně. Tohoto cíle bude dosaženo zlepšením podmínek pro ekonomický růst a zaměstnanost, a to především prostřednictvím kvalitních investic do hmotného a lidského kapitálu, rozvojem inovací a znalostí, zlepšením schopnosti přizpůsobovat se hospodářským a sociálním změnám a zlepšením stavu životního prostředí.

Pomocí cíle Konvergence jsou podporovány regiony úrovně NUTS 2, které mají HDP/obyvatele nižší než 75 % průměru EU₁₅ (HDP EU na základě údajů z let 2000–2002, kdy EU tvořilo patnáct členských států). Díky porovnání s průměrem EU₁₅ dosáhnou na podporu v rámci cíle Konvergence i ty státy, které by díky rozšíření EU o deset, respektive dvanáct nových členů, na tuto podporu již nedosáhly. Cíl Konvergence je financován z prostředků ERDF, ESF a FS. Celková částka vyhrazená pro tento cíl v programovém ob-

dobí 2007–2013 je 282,8 mld. EUR, což představuje více jak 80 % celkového rozpočtu EU. (Euroskop, 2014; Wokoun et al., 2008, s. 368)

1.2.2 Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Druhý cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je zaměřen na zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů a na posílení zaměstnanosti. Těchto cílů dosahuje srovnatelnými opatřeními, jaké najdeme v cíli Konvergence. Jsou to investice do hmotného a lidského kapitálu, rozvoj inovací, zlepšení stavu životního, rozvoj znalostí, podpora podnikatelského prostředí a dostupnost a rovnost přístupu na trh práce pro všechny osoby. (Boháčková a Hrabánková, 2009, s. 44 - 45)

Do cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost spadají všechny regiony EU, přičemž zaměřen je zejména na regiony, které v minulém programovém období čerpaly podporu z cíle 1, ale nyní již nesplňují podmínky pro zařazení do cíle Konvergence. Cíl je realizován z prostředků ERDF a ESF. (Euroskop, 2014; Hájek a Novosák, 2010, s. 71)

1.2.3 Cíl Evropská územní spolupráce

Evropská územní spolupráce (dále jen „EUS“) je vykonávána na třech stupních: přeshraniční spolupráce, nadnárodní spolupráce a meziregionální spolupráce a výměna zkušeností. Kooperace je zaměřena na koordinaci priorit nadnárodního charakteru, jako jsou například výzkum a vývoj, životní prostředí či prevence rizik a integrované hospodaření s vodou. V rámci tohoto cíle mohou čerpat finanční podporu regiony úrovně NUTS 3, které se nachází podél pozemních vnitřních hranic a některých vnějších hranic a regiony podél námořních hranic, které jsou od sebe vzdáleny maximálně 150 km. Cíl EUS je financován z ERDF. (Euroskop, 2014; Wokoun, 2008, s. 372)

2 APLIKACE KOHEZNÍ POLITIKY V POLSKÉ REPUBLICE

2.1 Administrativně správní členění Polské republiky

Současné administrativně správní členění Polské republiky (dále jen „Polsko“) bylo zavedeno v roce 1999, kdy z dvouúrovňového rozdělení, uplatňovaného od roku 1975, bylo členění země rozšířeno na tříúrovňové. V současné době je Polsko rozděleno do 16 vojvodství, 380 „powiatů“ (okresů) a 2 479 „gmin“ (obcí). Vojvodství v rámci veřejné správy fungují jako státní správa, powiaty a gminy hospodaří formou samosprávy. (KSNG, 2014)

Největší územně samosprávnou jednotkou Polska je vojvodství. V čele vojvodství stojí „wojewoda“, který funguje jako místní zástupce Rady Ministrů, která je vůči vojvodství nadřízeným vládním orgánem. V rámci samosprávy je nejvyšším orgánem tzv. „marszałek“. Názvy vojvodství jsou ve třinácti případech odvozeny na základě historických a zeměpisných faktů, ve třech případech jsou pojmenována podle hlavních měst.

Powiat je jednotkou místní samosprávy, v jeho čele stojí rada powiatu, která je volena v přímých všeobecných volbách na dobu čtyř let. Nejvyšším orgánem je starosta, který jako předseda rady řídí jeho činnost. Existují dva druhy powiatů: zemské, jichž evidujeme 314 a městské aglomerace s právem powiatu, kterých je v Polsku 66.

Gmin je v Polsku základní právní jednotka správního rozdělení. Pod vlastním jménem a na vlastní odpovědnost provádí úkoly spojené s veřejnou správou. Výkonnými orgány jsou rada a starosta. U obcí s počtem obyvatel nad sto tisíc získává starosta titul „prezident“. Existují tři druhy gmin: venkovské, městsko-venkovské a gminy městské. Nejvíce je gmin venkovského typu, konkrétně 1 566, dále je evidováno 608 městsko-venkovských a 305 městských gmin. (Invest in Poland, 2014; KSNG, 2014)

Tabulka 1: Seznam vojvodství a počet powiatů a gmin podle jejich typu k 1. lednu 2014

Vojvodství	Powiaty		Gminy		
	zemské	městské aglomerace	městské	městsko- venkovské	venkovské
Dolnoslezské	26	4	36	55	78
Kujavsko-pomořanské	19	4	17	35	92
Lublińské	20	4	20	22	171
Lubuřské	12	2	9	34	40
Lodžské	21	3	18	26	133
Malopolské	19	3	14	47	121
Mazovské	37	5	35	51	228
Opolské	11	1	3	32	36
Podkarpatské	21	4	16	35	109
Podleské	14	3	13	27	78
Pomořanské	16	4	24	18	81
Slezské	17	19	49	22	96
Svatokřížské	13	1	5	26	71
Varmijsko-mazurské	19	2	16	33	67
Velkopolské	31	4	19	91	116
Západopomořanské	18	3	11	54	49

Zdroj: KSNG, 2014

2.2 Evropské členění NUTS

Nomenklatura územních statistických jednotek, zkráceně NUTS, je využívána pro sběr a vyhodnocování harmonizovaných dat pro potřeby EU. Používá se od roku 1988 a je nezbytným nástrojem pro rozdělování dotací ze strukturálních fondů. Administrativně správní členění jednotlivých členských zemí EU je často vytvořeno na rozdílných základech a právě společné členění NUTS poskytuje podmínky pro vzájemné vyhodnocování dat. Evropské členění NUTS poskytuje přesnou metodiku, na jejímž základě jsou sledovány regionální disparity ve Společenství. V současné době jsou státy EU členěny do kategorií NUTS na základě počtu obyvatel. V některých případech může úroveň NUTS 1 odpovídat celému jednomu státu, jako je tomu například u České republiky či Slovinska. (Europa, 2012a; Fiala a Pitrová, 2009, s. 507 - 508)

Tabulka 2: Výše počtu obyvatel pro do jednotlivé úrovně NUTS

Úroveň	Minimum	Maximum
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: Eur-lex, 2003

Úrovně NUTS 1 v Polsku odpovídají oblasti, které se skládají ze dvou až tří vojvodství. Těchto regionů existuje celkem šest, konkrétně jsou to tyto regiony: Centrální, Jižní, Východní, Severozápadní, Jihozápadní a Severní. Samotná vojevodství pak odpovídají úrovni regionu NUTS 2. Regionů této úrovně je stejný počet jako vojevodství. Do regionů úrovně NUTS 3 jsou zařazeny sub-regiony, které jsou složeny z několika powiatů. Těchto jednotek je v Polsku celkem 66. (Eur-lex, 2005; Portal Funduszy Europejskich, 2008)

Pod úrovně NUTS existuje nižší jednotka LAU. Její název je odvozen ze zkratky z anglických slov „local administrative unit“, což v překladu znamená místní správní jednotka. Na rozdíl od jednotek úrovně NUTS, které poskytují statistická data na národní a nadnárodní úrovni, jednotky LAU slouží k analýze statistických údajů na místní úrovni. V Polsku úrovně LAU 1 odpovídají powiaty, do úrovně LAU 2 spadají gminy. (Eurostat, 2009; Portal Funduszy Europejskich, 2008)

2.3 Kohezní politika v Polsku v programovém období 2007–2013

Klíčovým dokumentem pro podobu kohezní politiky v Polsku pro programové období 2007–2013 je Národní strategický referenční rámec (dále jen „NSRR“). Tento dokument definuje směry podpory a jejich formu financování. Je nezbytným nástrojem pro vznik operačních programů. Základními kameny tohoto dokumentu jsou Národní rozvojová strategie 2007–2015 a Národní program reform 2005–2008. (Ministry of Regional Development of Poland, 2007)

2.3.1 Národní rozvojová strategie 2007–2015

Národní rozvojová strategie 2007–2015 (dále jen „NRS“) byla přijata polskou vládou v listopadu roku 2006. NRS je hlavním dlouhodobým strategickým dokumentem, který pojímá členství Polska v EU jako příležitost pro rozvoj země, přičemž jejím cílem je zejména na ekonomický a sociální rozvoj. K tomuto rozvoji přispívají výhody a zdroje vyplývající z členství Polska v EU. Úkolem této strategie je vymezit rozvoj, který bude mo-

derní, odvážný a zároveň realistický. NRS umožňuje integraci a spolupráci s politikami EU, jako jsou společná zemědělská politika, společná politika pro rybolov a kohezní politika. Představuje základ pro účinné využívání prostředků ze strukturálních fondů a ze státního rozpočtu. NRS stanovuje a vymezuje oblasti, které budou hlavním předmětem činnosti státu. Jako hlavní cíl definuje zvýšení kvality života polských občanů. Mezi další priority patří:

- zvýšení konkurenceschopnosti a inovativnosti ekonomiky,
- zlepšení stavu technické a sociální infrastruktury,
- snížení nezaměstnanosti,
- budování jednotné a sociální společnosti a zajištění bezpečnosti,
- rozvoj venkovských oblastí,
- regionální rozvoj a územní sbližování.

Časový plán dokumentu odpovídá programovému období EU 2007–2013, přičemž počítá s dalšími dvěma roky pro čerpání ze strukturálních fondů po vypršení programového období. NRS slouží také jako základ pro tvorbu dalších strategií a programů. Na základě tohoto dokumentu byl sestaven Národní strategický plán pro rozvoj venkova 2007–2013 a NSRR. (Ministry of Infrastructure and Development, 2009; Ministry of Regional Development, 2006)

2.3.2 Národní program reforem 2005–2008

Národní program reforem (dále jen „NPR“) byl vypracován v návaznosti na Lisabonskou smlouvu, jejíž vize mají být implementovány na národní úrovni jednotlivých členských států EU. Dokument se zaměřuje na dvě základní oblasti: ekonomický růst a zaměstnanost. Zabývá se také znovunabytím rovnováhy veřejných financí a zmírněním sociálního napětí. Z hlediska NPR jsou za klíčové aktivity pro rozvoj Polska považovány:

- konsolidace a zlepšení řízení veřejných rozpočtů,
- rozvoj podnikání,
- zvýšená inovativnost podniků,

- rozvoj a modernizace infrastruktury a zajištění podmínek pro hospodářskou soutěž v síťových odvětvích,
- tvorba a udržování nových pracovních příležitostí a následné snížení nezaměstnanosti,
- zlepšení adaptability firem a zaměstnanců prostřednictvím investic do lidského kapitálu.

Za plnění NPR zodpovídá Ministerstvo hospodářství, stejně tak i za jeho koordinaci a monitoring. (Ministry of Economy, 2005)

2.3.3 Národní strategický referenční rámec

Při tvorbě NSRR se vycházelo z cílů politiky soudržnosti, přičemž byla brána v úvahu také sociální a ekonomická úroveň Polska. Základními kameny tohoto dokumentu jsou Lisabonská strategie, Národní program reforem 2005–2008 a Národní rozvojová strategie 2007–2015. NSRR je strategickým dokumentem, který definuje možnosti podpory ze strukturálních fondů EU pro programové období 2007–2013. (Portal Funduszy Europejskich, 2013a)

NSRR podává zprávu o aktuální sociální a ekonomické situaci v Polsku a jeho regionech. Formuje a definuje cíle, jež jsou zaměřeny na dosažení sociální, hospodářské a územní koheze. Z hlediska implementace kohezní politiky jde o klíčový dokument, jelikož právě NSRR definuje jednotlivé operační programy a vymezuje jejich finanční alokaci. Pomocí těchto programů jsou realizovány cíle kohezní politiky a zároveň také horizontální cíle NSRR. (Kozak, 2012; Ministry of Regional Development, 2007a)

Tabulka 3: Předpokládané rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé horizontální cíle NSRR

Strategické cíle NSRR		Podíl
Cíl 1	Zlepšování funkční úrovně veřejných institucí a rozvoj mechanismů spolupráce	4 %
Cíl 2	Zlepšování kvality lidského kapitálu a posílení sociální soudržnosti	10 %
Cíl 3	Vznik a modernizace technické a sociální infrastruktury pro lepší konkurenceschopnost Polska	42 %
Cíl 4	Zlepšení konkurenceschopnosti a inovativnosti podniků, zejména u výrobního sektoru s vysokou přidanou hodnotou, a rozvoj sektoru služeb	22 %
Cíl 5	Zvýšení konkurenceschopnosti polských regionů a předcházení jejich sociální, hospodářské a územní marginalizace	22 %
Cíl 6	Vyrovňování příležitostí k růstu a podpora strukturálních změn ve venkovských oblastech	22 %

Zdroj: Ministry of Regional Development, 2007a

Národní operační programy spravuje Ministerstvo infrastruktury a rozvoje a regionální operační programy mají na starost řídicí orgány jednotlivých vojevodství. Celková výše finančních prostředků vymezených pro implementaci kohezní politiky v rámci NSRR je 85,6 mld. EUR. Tato částka odpovídá zhruba 5 % HDP Polska. Většina této částky je složena ze strukturálních fondů EU, necelých 12 mld. EUR pochází z veřejných zdrojů a přibližně 6,4 mld. EUR poskytnou soukromé subjekty. (Portal Funduszy Europejskich, 2013a)

Tabulka 4: Financování polských operačních programů v programovém období 2007–2013

Operační program	Zdroj financování	Alokace v mld. EUR	Procentní podíl
Infrastruktura a životní prostředí	ERDF, FS	28,3	41,7 %
Inovativní ekonomika	ERDF	10	14,7 %
Lidský kapitál	ESF	8,7	12,8 %
Rozvoj východního Polska	ERDF	2,4	3,5 %
Technická pomoc	ERDF	0,5	0,7 %
Regionální operační programy	ERDF	17,3	25,5 %
Evropská územní spolupráce	ERDF	0,7	1,0 %

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2013a

2.4 Operační programy v programovém období 2007–2013

Pro uplatnění kohezní politiky slouží operační programy, jejichž prostřednictvím jsou čerpány finanční prostředky ze strukturálních fondů EU. Tyto programy jsou tematicky či územně vymezeny. Každý operační program obsahuje zdůvodnění jeho potřeby a popis strategie k odstranění identifikovaných problémů. Dále je každý operační program konkretizován vyhrazením prioritních os, určením oblastí podpory a vymezením příjemců podpory. Pro čerpání finanční podpory musí žadatel předložit projekt příslušnému řídicímu orgánu. (Strukturální fondy EU, 2014)

Úlohou všech operačních programů je přispět k plnění cílů stanovených v NSRR. Jsou sepsány takový způsobem, aby se vzájemně doplňovaly. Na druhou stranu by nemělo docházet k překrývání intervencí jednotlivých operačních programů. V programovém období 2007–2013 je v Polsku realizováno celkem třicet operačních programů: pět národních operačních programů, šestnáct regionálních operačních programů a devět operačních programů v rámci evropské územní spolupráce. (Ministry of regional development, 2007a)

2.4.1 Operační program Infrastruktura a životní prostředí

V programovém období 2007–2013 je Operační program Infrastruktura a životní prostředí (dále jen „OP I&ŽP“) největším operačním programem v Polsku. Zhruba 42 % z celkové finanční podpory vymezené pro polské operační programy je určeno právě pro OP I&ŽP. Tomuto programu je kladen značný význam především proto, že polské problémy s rozvojem jsou do značné míry zapříčiněny nedostatečnou infrastrukturou. Polsko tak strádá na konkurenceschopnosti a možnosti přilákat nové investory. Záměrem OP I&ŽP je vylepšení této situace podporou rozvoje technické infrastruktury a zároveň ochranou a zlepšením stavu životního prostředí, při zachování kulturní identity a rozvoje územní soudržnosti. Program počítá s investicemi do dopravy, energetiky, životního prostředí, kultury, národního dědictví, vysokého školství a zdravotnictví. (Europa, 2013a; European Funds Portal, 2012a)

Hlavním cílem operačního programu je zvýšit investiční atraktivitu Polska a jeho regionů. Dosažení těchto cílů bude prostřednictvím investic do infrastruktury, ochrany a zlepšování stavu životního prostředí, posilování kulturní identity, zdokonalování zdravotnictví a rozvojem územní soudržnosti. Zvýšení investiční atraktivita bude dosaženo skrze podpo-

ru následujících šesti oblastí: doprava, životní prostředí, energie, kultura, zdravotnictví a vzdělávání. Tyto oblasti jsou dále rozvedeny v následujících bodech:

- výstavba infrastruktury s cílem zajistit vývoj polské ekonomiky a zároveň zachovat a zlepšit stav životního prostředí,
- zlepšení dostupnosti hlavních ekonomických center Polska a jejich navázání na dálniční síť a rychlostní komunikace,
- zajištění dlouhodobé energetické bezpečnosti prostřednictvím diverzifikace polských zásob, snižování energetické náročnosti ekonomiky a rozvoj obnovitelných zdrojů energie,
- využití potenciálu kultury a kulturního dědictví, jeho propagace v zahraničí a zvýšení atraktivnosti Polska,
- udržení kvalifikované pracovní síly
- rozvoj moderních akademických center a vzdělávání odborníků v oblasti moderních technologií.

(European Funds Portal, 2012a; Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013a)

V rámci OP I&ŽP je aplikováno následujících patnáct prioritních os:

- Prioritní osa I: Vodohospodářství,
- Prioritní osa II: Nakládání s odpady a ochrana Země,
- Prioritní osa III: Řízení zdrojů a předcházení environmentálním hrozbám,
- Prioritní osa IV: Iniciativy zaměřené na přizpůsobení podniků požadavkům na ochranu životního prostředí,
- Prioritní osa V: Ochrana životního prostředí a podpora ekologických návyků,
- Prioritní osa VI: Silniční a letecké dopravní sítě TEN-T,
- Prioritní osa VII: Doprava šetrná k životnímu prostředí,
- Prioritní osa VIII: Bezpečnost dopravy a národní dopravní sítě,

- Prioritní osa IX: Energetická infrastruktura šetrná k životnímu prostředí a energetická účinnost,
- Prioritní osa X: Energetická bezpečnost a diverzifikace energetických zdrojů,
- Prioritní osa XI: Kultura a kulturní dědictví,
- Prioritní osa XII: Ochrana zdraví a zlepšení účinnosti systému zdravotní péče,
- Prioritní osa XIII: Infrastruktura vysokoškolského vzdělávání,
- Prioritní osa XIV: Technická pomoc - Evropský fond pro regionální rozvoj,
- Prioritní osa XV: Technická pomoc - Fond soudržnosti,

Za realizaci prioritních os jsou zodpovědná příslušná ministerstva: Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo infrastruktury a rozvoje, Ministerstvo hospodářství, Ministerstvo kultury, Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo vysokého školství a vědy. Řídícím orgánem celého OP I&ŽP je Ministerstvo infrastruktury a rozvoje. (Evropa, 2013a; European Funds Portal, 2012a)

Pro implementaci cílů OP I&ŽP bylo vyčleněno 37,6 mld. EUR. Většina z této částky, konkrétně 74 %, byla poskytnuta z fondů EU, konkrétně z ERDF a FS. Zbytek částky byl složen z národních fondů. Nejvíce prostředků je soustředěno v prioritních osách VI a VII, z čehož je zřejmé, že nejvíce je podporována oblast investic do dopravy. Naopak nejméně dotovaná je prioritní osa V: Ochrana životního prostředí a podpora ekologických návyků. Kompletní přehled financování OP I&ŽP je znázorněn v tabulce 5. (Ministry of Regional Development, 2010)

Tabulka 5: Finanční plán jednotlivých prioritních os OP I&Ž,
(částky jsou uvedeny v milionech EUR)

Prioritní osa	Příspěvek z fondů EU	Národní příspěvek	Celková dotace	Úroveň spolufinancování	Podíl z celkové alokace
I	2 783,9	491,3	3 275,2	85 %	8,7 %
II	1 215,7	214,5	1 430,3	85 %	3,8 %
III	556,8	98,3	655,0	85 %	1,7 %
IV	200,0	467,0	667,0	29 %	1,8 %
V	89,8	15,8	105,6	85 %	0,3 %
VI	8 802,4	1 745,9	10 548,3	83 %	28,1 %
VII	7 676,0	4 386,0	12 062,0	64 %	32,1 %
VIII	2 945,5	519,8	3 465,3	85 %	9,2 %
IX	748,0	655,0	1 403,0	53 %	3,7 %
X	974,3	718,9	1 693,2	58 %	4,5 %
XI	490,0	86,5	576,4	85 %	1,5 %
XII	350,0	61,8	411,8	85 %	1,1 %
XIII	500,0	88,2	588,2	85 %	1,6 %
XIV	187,8	33,1	220,9	85 %	0,6 %
XV	393,5	69,4	462,9	85 %	1,2 %
Celkem	27 913,7	9 651,6	37 565,3	74 %	100 %

Zdroj: Ministry of Regional Development, 2010

Příjemci OP I&ŽP mohou být fyzické osoby, právnické osoby a organizační jednotky. Konkrétními potenciálními příjemci finanční podpory mohou být: územní samosprávné celky a svazky obcí, státní správa, podnikatelé, inspekční a kontrolní organizace v oblasti životního prostředí, vědecké jednotky, vysoké školy, kulturní instituce, střediska péče o zdraví, nevládní organizace, církve a náboženská sdružení. (European Funds Portal, 2009a)

Předpokládá se, že v návaznosti na podporu plynoucí z OP I&ŽP vznikne 6000 nových pracovních míst, více jak 400 km nově vybudovaných dálnic v rámci sítě TENT-T, téměř 600 km dalších významných pozemních komunikací, 200 km nově vybudovaných železničních či trolejbusových tratí a necelých 600 km modernizovaných železničních tratí. Dále by mělo být provedeno 25 projektů zaměřených na ochranu životního prostředí. V plánu je modernizace čističek odpadních vod, rekonstrukce 8 letišť, zvýšení podílu elektrické energie vyrobené z obnovitelných zdrojů o 7,5 %, vybudování 49 000 km distribuční plynové sítě, výstavba či rekonstrukce kulturních zařízení a zdravotních center a modernizace více jak 80 zařízení vysokoškolského vzdělávání. (European Funds Portal, 2012a)

2.4.2 Operační program Inovativní ekonomika

Hlavním předmětem zájmu Operačního programu Inovativní ekonomika (dále jen „OP IE“) jsou podnikatelé, oblast vědy a výzkumu a informační a telekomunikační technologie. Tento program podporuje podnikatele, podnikání vědeckých institucí a vědecké subjekty poskytující podnikatelům systémovou podporu. Výběr projektů pro OP IE nezávisí na druhu podnikání či odvětví. Podpora je ale určena pouze projektům na národní či mezinárodní úrovni. Problematika inovativní ekonomiky je na místní a regionální úrovni řešena v rámci regionálních operačních programů a skrze Operační program Rozvoj východního Polska. Podpora je určena pro podniky s vysokou mírou inovací, které mají významný dopad na ekonomiku celé země. OP IE je zaměřen na oblast vědy a výzkumu, která následně bude schopna poskytnout podnikatelům nejmodernější technické postupy a technologie. Tento operační program také podporuje činnosti zaměřené na posílení mezinárodního propojení polského hospodářství, což poskytne lepší podmínky pro rozšíření polských podniků na mezinárodních trzích. (European Funds Portal, 2010a; Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013a)

Hlavním cílem OP IE je ekonomický rozvoj Polska založený na inovativních podnicích. Tento operační program se z velké části ztotožňuje s principy Lisabonské strategie, které zahrnují hospodářský růst a zaměstnanost v souladu s trvale udržitelným rozvojem. Strategický cíl tohoto programu je konkretizován v následujících šesti bodech:

- zvýšení inovativnosti podniků,
- zvýšení konkurenceschopnosti polské vědy,
- zvýšení role vědy v ekonomickém rozvoji,
- zvýšení počtu inovativních produktů polské ekonomiky na mezinárodním trhu,
- vytváření kvalitních a stabilních pracovních míst,
- nárůst využívání informačních a komunikačních technologií v ekonomice.

(Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013b)

OP IE obsahuje devět prioritních os. Každá prioritní osa je soustředěna na podporu konkrétních typů projektů, díky čemuž mohou být realizovány jednotlivé cíle operačního programu.

- Prioritní osa I: Výzkum a vývoj nových technologií
- Prioritní osa II Výzkum a vývoj infrastruktury
- Prioritní osa III: Kapitál pro inovace
- Prioritní osa IV: Investice do inovačních podniků
- Prioritní osa V: Šíření inovací
- Prioritní osa VI: Polská ekonomika na mezinárodním trhu
- Prioritní osa VII: Informační společnost - zřízení elektronické správy
- Prioritní osa VIII: Informační společnost - zvýšení inovativnosti ekonomiky
- Prioritní osa IX: Technická pomoc

Řídícím orgánem OP IE je Ministerstvo infrastruktury a rozvoje, avšak značná část úkolů je delegována na jiné subjekty. Těmito subjekty jsou Národní centrum pro výzkum a vývoj a odbor evropských fondů Ministerstva hospodářství. OP IE je financován ze státního rozpočtu a z ERDF. Celková finanční alokace programu na programové období 2007–2013 činí 10,2 mld. EUR. Podíl spolufinancování je u všech prioritních os totožný, 15 % dotace pochází veřejných zdrojů a 85 % z ERDF. Největší finanční podíl, více jak 36 %, připadá na prioritní osu IV: Investice do inovačních podniků. Kompletní rozdělení financí pro prioritní osy OP IE je uvedeno níže v tabulce 6. Finanční plán nepočítá s příspěvkem ze soukromých fondů, jelikož není možné predikovat jejich případnou finanční spoluúčast. (European Funds Portal, 2012b; European Funds Portal, 2009b)

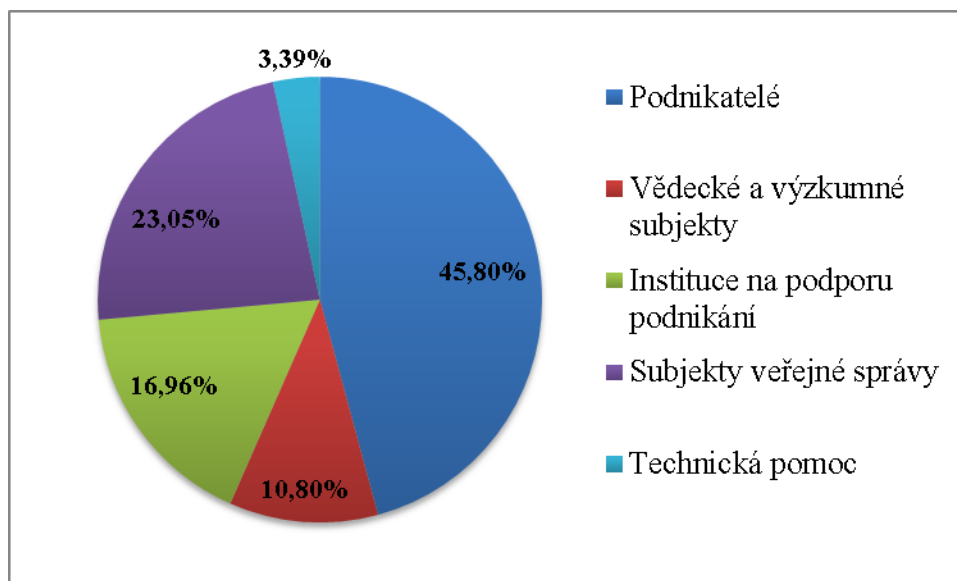
Tabulka 6: Finanční plán jednotlivých prioritních os OP IE,
(částky jsou uvedeny v milionech EUR)

Prioritní osa	Příspěvek z fondů EU	Národní příspěvek	Celková dotace	Úroveň spolufinancování	Podíl z celkové alokace
I	1 294,2	228,4	1 522,6	85 %	14,9 %
II	1 225,9	216,3	1 442,2	85 %	12,8 %
III	262,9	46,4	309,3	85 %	3,6 %
IV	3 153,9	556,6	3 710,5	85 %	36,2 %
V	378,1	66,7	444,9	85 %	4,4 %
VI	349,0	61,6	410,6	85 %	4,0 %
VII	799,6	141,1	940,8	85 %	9,2 %
VIII	1 018,2	174,7	1 197,9	85 %	12,7 %
IX	176,1	31,1	207,2	85 %	2,1 %
Celkem	8 658,1	1 527,9	10 186,0	85 %	100 %

Zdroj: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013c

Podpora plynoucí z OP IE je určena na spolufinancování inovativních projektů realizovaných zejména podnikateli, vědeckými a výzkumnými subjekty, institucemi na podporu podnikání a veřejnou správou v rámci podpory podnikatelských subjektů. Největší finanční podíl připadá na podnikatele, téměř 46 % z celého rozpočtu. Konkrétními příjemci finanční podpory v rámci OP IE mohou být například polské technologické platformy, malé a střední podniky, studenti, instituce terciálního vzdělávání, organizační jednotky zabývající se výzkumem a vývojem, vědecké sítě a vědecká průmyslová konsorcia, centra „High Performance Computing“, specializovaná inovační centra, národní kapitálové fondy na podporu podnikání, organizace podporující podnikatele a zaměstnance, klastry a další svazky podnikatelů, sítě na podporu podnikání institucí celostátního a nadnárodního rozsahu, instituce zabývající se hospodářskou a turistickou propagací Polska a instituce z oblasti cestovního ruchu. (European Funds Portal, 2012c)

Graf 1: Rozložení finančních prostředků OP IE mezi skupiny příjemců podpory

Zdroj: European Funds Portal, 2009c

2.4.3 Operační program Lidský kapitál

Operační program Lidský kapitál (dále jen „OP LK“) byl sestaven v souladu s Lisabonskou strategií a je zaměřen na vytváření nových pracovních míst, rozvoj znalostí a inovací a na zvýšení atraktivnosti Polska pro nové investice. V rámci OP LK jsou podporovány následující oblasti: vzdělání, zaměstnanost, sociální integrace, vývoj potenciálu a adaptace podniků a zaměstnanců či efektivnější a účinnější veřejná správa.

Hlavní cíle programu jsou zvýšení míry zaměstnanosti a posílení sociální soudržnosti. Těchto cílů OP LK dosahuje skrze následujících šest strategických cílů:

- zlepšení schopnosti nalézt zaměstnání u osob, které jsou nezaměstnané či profesionálně pasivní a zvýšení úrovně jejich odborných znalostí,
- redukce oblastí sociálního vyloučení,
- zvýšení adaptability podniků a zaměstnanců na ekonomické změny,
- popularizace vzdělávání na všech jeho úrovních a současně zlepšení kvality služeb v oblasti vzdělávání,
- posílení potenciálu veřejné správy, zejména v oblasti vývoje právních předpisů, poskytování kvalitních služeb a posílení partnerských mechanismů,

- posílení územní soudržnosti.

Operační program je složen z deseti prioritních os, které jsou aplikovány na centrální i regionální úrovni. Na centrální úrovni jsou finanční prostředky určeny na zlepšení chodu institucionálních systémů. Na regionální úrovni jsou podporovány zejména projekty zaměřené na podporu sociálních skupin a osob. (European Funds Portal, 2009d)

Seznam prioritních os OP LK:

- Prioritní osa I: Zaměstnanost a sociální začlenění,
- Prioritní osa II: Rozvoj lidských zdrojů a přizpůsobení potenciálu podniků a zlepšení zdravotního stavu pracujících,
- Prioritní osa III: Vysoká kvalita vzdělávacího systému,
- Prioritní osa IV: Věda a terciální vzdělávání,
- Prioritní osa V: Kvalitní veřejná správa,
- Prioritní osa VI: Trh práce přístupný pro všechny,
- Prioritní osa VII: Podpora sociální integrace,
- Prioritní osa VIII: Lidské zdroje v regionech,
- Prioritní osa IX: Rozvoj vzdělávání a schopností v regionu,
- Prioritní osa X: Technická pomoc.

(Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013d)

Řídící orgán zodpovědný za řádný chod a implementaci OP LK je Ministerstvo infrastruktury a rozvoje, konkrétně Oddělení managementu evropských sociálních fondů. Vzhledem k širokému rozsahu programu je kontrola a implementace jednotlivých prioritních os svěřena zprostředkujícím subjektům. Na centrální úrovni jsou těmito subjekty příslušná ministerstva a jiné státní instituce. Konkrétně Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo národního vzdělání, Ministerstvo vysokého školství a vědy, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo vnitra a administrativy, Centrum rozvoje lidských zdrojů a Polská agentura pro rozvoj podnikání. Na regionální úrovni jsou v rámci decentralizace některé povinnosti související s implementací OP LK delegována na jednotlivá vojvodství, přičemž plně zodpovědný je i v tomto případě řídicí orgán. (Ministry of Regional Development, 2007b)

Programy realizované v rámci OP LK jsou z 85 % spolufinancovány národními fondy a ESF. Celkem je na tento program vyčleněno 11,7 mld. EUR, což odpovídá 14,5 % z celkové částky vymezené na všechny operační programy. Největší podíl z celkové finanční alokace připadá na prioritní osu VI Trh práce přístupný pro všechny, významná finanční částka byla vyhrazena také na prioritní osu IX Rozvoj vzdělávání a schopností v regionu. V rámci programu je zhruba 60 % prostředků přiděleno na podporu, která je realizována na regionální úrovni. (Ministry of Regional Development, 2007b)

*Tabulka 7: Finanční plán jednotlivých prioritních os OP LK,
(částky jsou uvedeny v milionech EUR)*

Prioritní osa	Příspěvek z fondů EU	Národní příspěvek	Celková dotace	Úroveň spolufinancování	Podíl z celkové alokace
I	396,3	69,9	466,2	85 %	4 %
II	639,2	112,8	752,0	85 %	6 %
III	632,2	111,6	743,7	85 %	6 %
IV	837,6	147,8	985,4	85 %	8 %
V	415,9	73,4	489,2	85 %	4 %
VI	2 245,6	396,3	2 641,9	85 %	22 %
VII	1 378,5	243,3	1 621,8	85 %	14 %
VIII	1 378,3	243,2	1 621,2	85 %	14 %
IX	1 697,0	299,5	1 999,5	85 %	17 %
X	387,0	68,3	455,2	85 %	4 %
Celkem	10 007,4	1 7666,0	11 773,4	85 %	100 %

Zdroj: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013d

Potencionálními příjemci finanční podpory z OP LK mohou být zejména podnikatelé, vzdělávací instituce, instituce sociální pomoci a integrace, instituce specializující se na oblast trhu práce, instituce zabývající se podnikatelským prostředím, nevládní organizace a jednotky státní správy a samosprávy. (Portal Funduszy Europejskich, 2013b)

Na centrální úrovni budou v rámci programu podporovány instituce zabývající se problematikou trhu práce či sociální pomoci. OP LK se zaměřuje například na navýšení kapacit výše zmíněných institucí. Podporovány jsou také sociální a integrační činnosti na trhu práce. Podpora plyne také na informační a propagační kampaně na podporu rovných příležitostí a boje proti diskriminaci na trhu práce. V oblasti vysokého školství program počítá se zlepšením učebních osnov či se širším zavedením moderních vzdělávacích metod, jako je například e-learning. V rámci státní správy se počítá s posílením kapacit a celkovou mo-

dernizací. OP LK poskytne také podmínky pro rozvoj nevládních organizací. Na regionální úrovni budou podporovány činnosti na podporu nezaměstnaných, zejména dlouhodobě nezaměstnaných. Zvláštní pozornost bude věnována nezaměstnaným ženám, čerstvým absolventům a starším občanům. Podporování budou zvýšením jejich potenciálu pomocí různých školení, získáváním nových kvalifikací, profesním poradenstvím a podobně. Budou prováděna také opatření, která minimalizují sociální vyloučení osob a zajistí jim rovný přístup k zaměstnání. (Portal Funduszy Europejskich, 2013c)

2.4.4 Operační program Rozvoj východního Polska

Operační program Rozvoj východního Polska (dále jen „OP RVP“) je v několika směrech specifickým operačním programem. Detailnějším popisu tohoto operačního programu a rozebrání problematiky s ním spojené je určena samostatná kapitola této práce.

2.4.5 Operační program Technická pomoc

Z hlediska výše finanční alokace je nejmenším operačním programem na národní úrovni Operační program Technická pomoc (dále jen „OP TP“). Hlavním cílem OP TP je zajistit účinný a efektivní průběh implementace evropských fondů v Polsku. Tohoto cíle dosahuje posílením administrativní kapacity, poskytováním školení pracovníkům zapojených do implementace strukturálních fondů, zavedením fungujících monitorovacích a hodnotících systémů a informační a propagační činností. (Europa, 2013b; Portal Funduszy Europejskich, 2013d)

OP TP je z 85 % spolufinancován z ERDF, zbytek připadá na zdroje z veřejných rozpočtů. Z celkové finanční alokace více než 607 mil. EUR připadá téměř 70 % prostředků na prioritní osu I: Podpora lidských zdrojů. Cílem této osy je zajistit vysoce kvalifikované pracovníky, na kterých závisí implementace NSRR.

Seznam prioritních os OP TP:

- Prioritní osa I: Podpora lidských zdrojů,
- Prioritní osa II: IT podpora v rámci implementace NSRR,
- Prioritní osa III: Podpora implementace strukturálních fondů,

- Prioritní osa IV: Komunikace a propagace,

(Europa, 2013d; Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013e)

Mezi příjemce OP TP řadíme například strategické instituce a útvary Ministerstva infrastruktury a rozvoje, auditní orgán Ministerstva financí, provozovatele národního systému na podporu provádění NSRR, řídicí orgán pro evropskou územní spolupráci Ministerstva infrastruktury a rozvoje, Úřad pro veřejné zakázky, Národní výzkumné a vývojové centrum, Centrum pro rozvoj vzdělávání a podobně. (Portal Funduszy Europejskich, 2012)

2.4.6 Regionální operační programy

Krom pěti národních operačních programů bylo pro programové období 2007–2013 připraveno také šestnáct regionálních operačních programů (dále jen „ROP“). ROP jsou názorným příkladem subsidiarity, díky kterému je možno definovat problémy na regionální úrovni a lze tak dosáhnout optimálního regionálního rozvoje. Počet i názvy konkrétních ROP odpovídají jednotlivým vojvodstvím. (European Funds Portal, 2010b; European Funds Portal, 2009e)

Seznam šestnácti polských ROP na programové období 2007–2013 je následující:

ROP Dolnoslezské vojvodství,	ROP Podkarpatské vojvodství,
ROP Kujavsko-pomořské vojvodství,	ROP Podleské vojvodství,
ROP Lodžské vojvodství,	ROP Pomořské vojvodství,
ROP Lublinské vojvodství,	ROP Slezské vojvodství,
ROP Lubušské vojvodství,	ROP Svatokřížské vojvodství,
ROP Malopolské vojvodství,	ROP Varmijsko-mazurské vojvodství,
ROP Mazovské vojvodství,	ROP Velkopolské vojvodství,
ROP Opolské vojvodství,	ROP Západopomořanské vojvodství.

(Ministry of Regional Development, 2007a)

Cíle ROP se obecně shodují s cíli NSRR, jako jsou například zvýšení konkurenceschopnosti jednotlivých regionů a podpora vyváženého rozvoje. Zároveň si také jednotlivé ROP stanovují své specifické cíle, které ovšem musejí být v souladu se strategií regionálního rozvoje. Obvykle se ROP zaměřují na investice do zdravotnictví, vzdělávání, cestovního

ruchu, propagace regionu či do rozvoje měst. Velká pozornost je věnována také rozvoji podniků, zejména pak podpora malých a středních podnikatelů. (European Funds Portal, 2009e; Portal Funduszy Europejskich, 2013a)

Pro realizaci cílů ROP pro programové období 2007–2013 bylo na základě NSRR vyčleněno 16,6 mld. EUR, což odpovídá zhruba jedné čtvrtině z celkové dotace určené pro všechny polské operační programy. Všech šestnáct ROP je financováno z ERDF. Orgánem zodpovědným za koordinaci, realizaci a implementaci ROP je Ministerstvo infrastruktury a rozvoje, konkrétně Oddělení pro koordinaci a implementaci regionálních programů. Tento orgán je zodpovědný nejen za implementaci ROP, ale také za jejich vývoj, hodnocení či výběr projektů. Řídícím orgánem každého ROP je výkonná rada daného vojvodství. (European Funds Portal, 2010b; Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2007)

2.4.7 Operační programy v rámci evropské územní spolupráce

V rámci EUS existují tři programy spolupráce, ze kterých lze získat finanční prostředky na projekty. Jsou to programy přeshraniční spolupráce, programy nadnárodní spolupráce a programy meziregionální spolupráce. Intervence v rámci EUS jsou financovány z ERDF. Celkem je pro tento cíl vyčleněno 8,7 mld. EUR, což představuje zhruba 2,5 % z celkové finanční alokace politiky soudržnosti na programové období 2007–2013. Finanční alokace pro polské operační programy v rámci EUS je ve výši 557,8 mil. EUR. (Europa, 2012c; European Funds Portal, 2013a; Wokoun et al., 2008, s. 372)

Realizace projektů v rámci EUS vyžaduje splnění několika pravidel. Mezi tyto pravidla se řadí zřízení společného managementu orgánů pro řízení operačního programu, účast minimálně dvou partnerů z různých zemí, uplatňování pravidla „vedoucího partnera projektu“, zřízení společného rozpočtu a účtu a zřízení společného technického sekretariátu na podporu řídicích orgánů. (European Funds Portal, 2013a)

Polské operační programy v rámci přeshraniční spolupráce pro programové období 2007–2013 jsou následující:

OP Polsko – Litva,

OP Polsko – Braniborsko,

OP Polsko – Slovensko,

OP Česká republika – Polsko,

OP Polsko – Sasko,

OP Jižní Balt,

OP Polsko – Meklenbursko-Přední Pomořansko/Braniborsko.

(Portal Funduszy Europejskich, 2013a)

V rámci těchto OP mohou mezinárodní partneři zavést společné místní a regionální iniciativy. Výše zmíněných programů se mohou zúčastnit místní regionální orgány, instituce či další subjekty, které se nacházejí v pohraniční oblasti. Projekty v rámci těchto operačních programů mohou být různorodé, ovšem vždy musejí mít kladný účinek jak v Polsku, tak i v dalších spolupracujících zemích. Přeshraniční spolupráce je konkrétně zaměřena například na podporu podnikání malých a středních podniků, cestovního ruchu, kultury, ochrany životního prostředí, posílení spojení mezi městskými a venkovskými oblastmi, zlepšení přístupu k dopravě, vývoj a společné využívání infrastruktury, či spolupráce v rámci vodního hospodářství a nakládání s odpady. (European Funds Portal, 2009e; European Funds Portal, 2009f)

V rámci programů nadnárodní spolupráce je Polsko zapojeno do dvou programů, a to Program Baltské moře a Centrální Evropa. Do Programu Baltské moře jsou krom Polska zapojeni také Dánsko, Estonsko, Finsko, Litva, Lotyšsko, Švédsko, vybrané spolkové země Německa a také tři státy, které nejsou členy EU, a to Bělorusko, Norsko a Rusko. Programu Centrální Evropa se zúčastní společně s Polskem také Rakousko, Česká republika, Slovensko, Slovinsko, Maďarsko, vybrané spolkové země Německa a některé regiony Itálie a Ukrajiny. V rámci těchto projektů jsou realizovány velké projekty zaměřené například na oblast životního prostředí, udržitelný rozvoj měst, podpora univerzit a výzkumných ústavů či ochrana kulturního dědictví. Aby se jednotlivé projekty mohly realizovat, musí se jich zúčastnit minimálně tři státy, z nichž alespoň dva jsou členy EU. Potencionálními příjemci z těchto programů mohou být místní a regionální orgány, nevládní organizace, regionální rozvojové agentury, instituce zabývající se ochranou životního prostředí a podobně. (European Funds Portal, 2009g; Portal Funduszy Europejskich, 2013a)

Polsko je zapojeno také do jednoho programu v rámci Mezuregionální spolupráce, konkrétně do programu Interreg IV C, který zahrnuje všech sedmadvacet členských států EU a navíc také Norsko a Švýcarsko. Skrze tento program jsou realizovány projekty například na podporu životního prostředí nebo projekty zaměřené na výměnu znalostí v rámci podpory inovací a ekonomiky. Podmínkou úspěšného projektu je účast minimálně tří subjektů z různých zemí, přičemž dva subjekty musejí pocházet ze zemí EU. Příjemci programu mohou být pouze veřejné instituce a veřejnoprávní subjekty jako jsou například místní

a regionální orgány, organizace cestovního ruchu, podnikatelské inkubátory, vědecká a výzkumná střediska, instituce v rámci ochrany životního prostředí a podobně. (Portal Funduszy Europejskich, 2013a; European Funds Portal, 2009h)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ANALÝZA IMPLEMENTACE OPERAČNÍHO PROGRAMU ROZVOJ VÝCHODNÍHO POLSKA

3.1 Definice oblasti východního Polska

Polsko se vyznačuje značnou prostorovou diferenciací. Jednotlivé oblasti se od sebe liší v mnoha směrech. Rozdíly nacházíme v ekonomickém rozvoji a v demografickém či sociálním potenciálu. Příčiny těchto rozdílů jsou úzce spjaty s historickým, hospodářským či sociálním vývojem. Významně se na diferenciaci podílí také přístup k přírodním zdrojům, které výrazně ovlivňují možnosti rozvoje v zemědělství, cestovním ruchu nebo průmyslu. Počátkem dvacátého století se značně prohluboval rozdíl mezi západní a východní částí Polska. Západní část země se dala na cestu intenzivního vývoje průmyslu, technické infrastruktury a modernizaci zemědělství, kdežto východ zůstal u tradičních metod zemědělství bez potřebné modernizace. Hranice mezi více vyspělou západní částí Polska a méně rozvinutou východní oblastí není přesně definována. Obecně je bráno, že tuto hranici tvoří řeka Visla. (Ministry of Regional Development, 2007c)

Pro účely OP RVP oblast východního Polska vymezují následující vojvodství: Lublinské, Podkarpatské, Podleské, Svatokřížské a Varmijsko-mazurské. Těchto pět oblastí se na počátku 21. století řadilo mezi nejchudší regiony NUTS 2 evropské pětadvacítky. Jejich HDP/obyvatele měřený paritou kupní síly v roce 2006 nepřesáhl 40 % průměru EU. Oblast, kterou zabírají výše zmíněná vojvodství, zahrnuje 32 % území Polska a žije zde téměř 22 % obyvatel země. Podle polského Ministerstva infrastruktury a rozvoje je základním problémem tohoto makroregionu nízká míra hospodářské, sociální a územní soudržnosti. (Ministry of Regional Development, 2008)

Obrázek 1: Oblast východního Polska - Vojvodství spadající do OP RVP

Zdroj: Antyweb, 2011

3.1.1 Socio-ekonomická situace východního Polska před spuštěním OP RVP

V roce 2004 dosahoval HDP/obyvatele ve východní Polskou pouze 73,8 % polského průměru. Nejhůře na tom bylo Mazovské vojvodství, které dosahovalo dokonce dvakrát nižších hodnot, než byl celostátní průměr. Mezi hlavní důvody nízké úrovně HDP/obyvatele patří vysoký podíl populace pracující v zemědělství, nedostatečné investice zahraničního kapitálu a problémy spojené s restrukturalizací měst, která byla dříve zaměřena na zbrojní a hutní průmysl. V roce 2005 činila průmyslová výroba východního Polska pouze 12,5 % z celkové národní produkce, což je v porovnání s rozlohou a počtem obyvatel důkazem nízké industrializace této oblasti. Také sektor služeb je ve východním Polsku méně rozvinutý než v ostatních oblastech Polska. V roce 2005 služby v tomto makroregionu zaměstnávaly 46,3 % osob, přičemž průměr celého Polska činil 53,4 %.

Naopak nezaměstnanost je ve východním Polsku v porovnání s celostátním průměrem relativně nízká. V roce 2005 dosahovala míra nezaměstnanosti ve východním Polsku 16,9 %, v rámci celého Polska bylo nezaměstnaných 17,7 %. V porovnání s evropským průměrem byla ale míra nezaměstnanosti téměř dvojnásobná. Nejnižší míru nezaměstnanosti vykazo-

valy Podleské a Lublinské vojvodství, které těžily především z jejich agrárně zaměřeného hospodářství.

Významným problémem východního Polska je nedostatečná dopravní a telekomunikační infrastruktura, zejména nízká hustota silniční sítě, její stav a technické parametry. Dopravní spojení je neuspokojivé nejen mezi jednotlivými vojvodstvími, špatné je také dopravní spojení tohoto makroregionu se zbytkem země. Také v oblasti telekomunikační infrastruktury dosahovalo východní Polsko neuspokojivých výsledků. V roce 2005 mělo přístup k internetu pouze 36 % domácností a 89 % podniků. V případě širokopásmového internetu mělo připojení pouze 22 % domácností a 46 % podniků.

Dalším typickým znakem pro tento makroregion je nízká míra urbanizace. V Lublinském, Podkarpatském a Svatokřížském vojvodství je míra urbanizace pod hranicí 50 %, a je tak nejnižší v celém Polsku. Na území východního Polska se nachází pouze tři městská centra s počtem obyvatel vyšším než 200 000. Těmito městy jsou Lublin, Bělostok a Kielce. Početné zastoupení v tomto makroregionu mají národnostní menšiny. K těm významnějším patří Litevci, Bělorusové, Ukrajinci a Tataři. Problémem východního Polska je snižování počtu jeho obyvatel. Mezi lety 2000–2005 klesl jejich počet o 57 000. Obyvatelé migrují do jiných částí Polska nebo do zahraničí. Hlavní příčinou migrace jsou lepší pracovní příležitosti a celkově vyšší kvalita života.

Velkou příležitostí pro rozvoj východního Polska představuje cestovní ruch. Tento makroregion může turistům nabídnout cenné přírodní oblasti, jejichž hodnoty jsou výjimečné v rámci celé Evropy. Pro severní část východního Polska jsou typická jezera a lesní komplexy, v jižní části se nachází cenné bažinaté a horské oblasti. Oblast východního Polska zahrnuje celkem 9 národních parků, 44 krajinných parků a 440 přírodních rezervací. Již v roce 2005 patřilo východní Polsko k hlavním turistickým destinacím celého Polska. Nejlépe rozvinutou materiálně technickou základnu cestovního ruchu má Varmijsko-mazurské vojvodství, které těží jak ze zachovalé přírody, tak i z kulturních hodnot. Vzhledem k zemědělskému zaměření tohoto makroregionu a díky zachovalým přírodním lokalitám má východní Polsko dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu orientovaného na venkovskou turistiku nebo agroturistiku. (Ministry of Regional Development, 2007c)

3.2 Operační program Rozvoj východního Polska

V rámci předsednictví Radě EU v roce 2005 navrhlo Lucembursko stanovit pro programové období 2007–2013 pět regionů na území EU s nejnižším HDP/obyvatele a v souladu s principem solidarity doporučilo tyto regiony finančně podpořit. Do této klasifikace spadalo pět polských vojvodství nacházejících se ve východním Polsku: Lublinské, Podkarpatské, Podleské, Svatokřížské a Varmijsko-mazurské. Tato vojvodství se vyznačovala nízkou životní úrovní obyvatel, slabým ekonomickým rozvojem a nedostatečně vyvinutou dopravní infrastrukturou. Následně na základě dodatečné finanční podpory navrhla polská vláda připravit na programové období 2007–2013 OP RVP, který bude sloužit jako specifický nástroj na podporu rozvoje vojvodství ve východním Polsku. (European Funds Portal, 2013b; Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012a)

Základním dokumentem, ze kterého vycházejí opatření zaměřená na podporu rozvoje východního Polska, je Strategie pro socio-ekonomický rozvoj východního Polska do roku 2020 (dále jen „Strategie 2020“). Tento dokument definuje podmínky a směry pro rozvoj východního Polska. Jako strategický cíl pro tuto oblast definuje zvýšení úrovně hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Strategie 2020 předpokládá využití endogenního růstového potenciálu, který bude podpořen z vnějších zdrojů. Nejvýznamnějším nástrojem Strategie 2020 je OP RVP. (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012a)

Hlavním cílem OP RVP je urychlení tempa rozvoje východního Polska v sociální a hospodářské oblasti, při zachování zásad trvale udržitelného rozvoje. Tohoto cíle bude dosaženo realizací následujících specifických cílů:

- stimulace rozvoje znalostí založených na konkurenceschopné ekonomice,
- zlepšení přístupu k širokopásmovému internetu ve východním Polsku,
- vývoj vybraných metropolitních funkcí v hlavních městech daných vojvodství,
- zlepšení úrovně dopravního spojení a dostupnosti východního Polska,
- posílení role udržitelného cestovního ruchu v ekonomickém rozvoji makroregionu,
- optimalizace procesu implementace OP RVP.

(Portal Funduszy Europejskich, 2013e)

Na základě hlavních cílů operačního programu budou podporovány projekty spojené mimo jiné s rozvojem vysokých škol, podporou inovací, vývojem cestovního ruchu či rozvojem metropolitních měst daných vojvodství s následným stimulem pro růst celého vojvodství. Implementace OP RVP posiluje účinek ostatních operačních programů na území východního Polska a tím zabraňuje další marginalizaci výše zmíněných vojvodství a stimuluje jejich růstové faktory. (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013e)

Z cílů OP RVP vycházejí prioritní osy, kterých tento operační program obsahuje celkem šest. Každá prioritní osa je dále specifikována oblastmi podpory:

Prioritní osa I: Moderní ekonomika se soustřeďuje na vyváření základů pro inovativní změny v hospodářství. Podporuje vysoké školy v oblasti inženýrství a technických studií. Pozornost věnuje také zlepšováním vztahů mezi podnikatelskou a vědeckou oblastí podporou klastrů, technologických parků a výzkumných zařízení. Finančně podporuje malé a střední podnikatele a vytváří síť regionální spolupráce mezi regiony, včetně propagace cílené na nové investory. Prioritní osa I: Moderní ekonomika se člení na čtyři oblasti podpory: „Infrastruktura vysokých škol“, „Nástroje finančního inženýrství“, „Podpora inovativnosti“ a „Podpora spolupráce“.

V rámci této prioritní osy jsou podporovány projekty zaměřené na výstavbu ubytoven a administrativních prostor univerzit, na vybudování výukových a výzkumných zařízení, včetně laboratoří, počítačových učeben a knihoven. Dále projekty na podporu systémů zaručujících použití nástrojů finančního inženýrství, projekty na výstavbu průmyslových a technologických parků a inkubátorů, v neposlední řadě také projekty zaměřené na sběr dat a přípravu společných investičních nabídek a na vývoj a údržbu internetových stránek a portálů na propagaci východního Polska.

Prioritní osa II: Infrastruktura informační společnosti je zaměřena na digitální rozvoj regionů, kterého chce dosáhnout podporou širokopásmového internetu. S ohledem na odlehlost regionů navíc poskytuje odborná školení pro zajištění všech možností, které širokopásmový internet nabízí. Jedinou oblastí podpory této prioritní osy je „Podpora širokopásmového internetu ve východním Polsku“. Projekty, které vzniknou na základě této prioritní osy II, budou zaměřeny na vytvoření nadregionální páteční sítě širokopásmového internetu, který bude přístupný v každé obci východního Polska a na vývoj a organizaci školení určených pro osoby ohrožené digitálním vyloučením.

Prioritní osa III: Rozvoj center vojvodství se zabývá rozvojem veřejné dopravy v pěti hlavních městech dotčených vojvodství. Dále napomáhá k lepšímu dopravnímu spojení přilehlých venkovských oblastí ve snaze zvýšit jejich atraktivitu pro občany a potencionální investory. Podporuje také investice do výstavních hal a konferenčních budov s cílem podpořit místní podnikatele a kongresový cestovní ruch. Konkrétní oblasti podpory této prioritní osy jsou: „Systémy městské hromadné dopravy“ a „Infrastruktura veletrhů a kongresového cestovního ruchu“.

Cílem této prioritní osy je zvýšit mobilitu obyvatel. Projekty jsou zaměřené na výstavbu dopravní sítě (zejména železniční, trolejbusové a autobusové), na rekonstrukci silniční infrastruktury, nákup a modernizaci vozového parku, modernizaci zastávek a další technické infrastruktury. Dále budou projekty zaměřeny na výstavbu či modernizaci kongresových a konferenčních prostor a na výstavbu objektů, které budou využívány pro výstavy a veletrhy.

Prioritní osa IV: Dopravní infrastruktura je zaměřena na investice do komunikací, díky kterým bude možné lépe zpřístupnit východního Polsko a ulehčit tak rozvoj investic v této oblasti. Investice této prioritní osy budou soustředěny do sedmi koridorů, které propojují regiony s hlavní sítí silniční infrastruktury EU. Jediná oblast podpory této osy je „Silniční infrastruktura“. V rámci této prioritní osy jsou podporovány projekty zaměřené na stavební práce na pozemních komunikacích včetně výstavby či oprav mostů, tunelů, obchvatů, viaduktů a podobně. S těmito projekty souvisí také výstavba dodatečné infrastruktury, jako jsou například akustické clony nebo přechody pro zvěř.

Prioritní osa V: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu nabízí regionům využít poměrně dobře zachovalé přírodní prostředí na rozvoj cestovního ruchu. Tento program považuje největší výhodou východního Polska jeho národní parky a chráněné přírodní oblasti. Krom toho nabízí rozvoj systému cyklistických tras, propagaci či marketingovou podporu dané oblasti. Oblasti podpory páté prioritní osy jsou: „Podpora udržitelného rozvoje cestovního ruchu“ a „Cyklické trasy“.

Projekty v rámci této prioritní osy jsou soustředěny na propagaci turismu ve východním Polsku a prezentují tuto oblast jako místo pro aktivní odpočinek. Dále jsou podporovány projekty zaměřené například na výstavbu či značený cyklotras a na výstavbu cyklistické infrastruktury jako jsou například cyklistické stojany nebo venkovní mapy.

Prioritní osa VI: Technická pomoc je zaměřena na podporu, řízení rozvoj a provádění konkrétních projektů OP RVP. Dále je zaměřena také na informační a propagační činnost. Jedinou oblastí podpory této prioritní osy je „Podpora procesu zavádění a propagace programu“ Prioritní osa Technická pomoc podporuje projekty zaměřené na poskytování technické a finanční podpory pro řízení, realizaci, monitorování a kontrolu OP RVP. Dále je soustředěna na projekty, které se zabývají zajištěním lidských zdrojů, jež jsou nezbytné pro efektivní provádění OP RVP.

(Europa, 2013c; Portal Funduszy Europejskich, 2013f)

Pro implementaci OP RVP bylo na programové období 2007–2013 vyčleněno 2 809 milionů EUR. Tato částka je z větší části složena z prostředků ERDF, příspěvek z tohoto fondu činil 2 387,6 milionů EUR. Zbýlých 421,4 milionů EUR pochází z národních veřejných prostředků Polska, přičemž 54 % plyne ze státního rozpočtu a 46 % z rozpočtů územních samosprávných celků. Veškeré projekty OP RVP mohou být spolufinancovány až do výše 85 %. Z pohledu rozložení celkové finanční dotace bylo dle finančního plánu nejvíce prostředků vyčleněno pro prioritní osu I: Moderní ekonomika (35 %) a prioritní osu IV: Dopravní infrastruktura (29,2 %). Naopak nejméně dotována je prioritní osa V: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu (2,9 %) a prioritní osa VI: Technická pomoc (2,4 %). (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012a)

*Tabulka 8: Finanční plán jednotlivých prioritních os OP RVP,
(částky jsou uvedeny v milionech EUR)*

Prioritní osa	Příspěvek z fondů EU	Národní příspěvek	Celková dotace	Úroveň spolufinancování	Podíl z celkové alokace
I	845,0	149,1	994,1	85 %	35,4 %
II	295,1	52,1	347,2	85 %	12,4 %
III	423,8	74,8	498,6	85 %	17,8 %
IV	697,1	123,0	820,0	85 %	29,2 %
V	68,5	12,1	80,6	85 %	2,9 %
VI	58,2	10,3	68,5	85 %	2,4 %
Celkem	2 387,7	421,4	2 809,0	85 %	100 %

Zdroj: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012a

Detailnější rozdělení finančních prostředků poskytnutých na implementaci OP RVP je uveden v tabulce č. 9, která prezentuje výši finanční podpory v rámci jednotlivých oblastí podpory. Tabulka znázorňuje, že nejvíce zdrojů, více jak 700 milionů EUR, je určeno na výstavbu či rekonstrukci státních a regionálních pozemních komunikací. Nemale prostředky jsou určeny také na IT a telekomunikační infrastrukturu, konkrétně bylo na tuto oblast vyčleněno více než 500 milionů EUR. Důležitou roli v rámci OP RVP hrají také investice do infrastruktury vysokých škol, pro které bylo vyhrazeno téměř 338 milionů EUR.

Tabulka 9: Finanční plán pro rozdělení prostředků z ERDF mezi konkrétní oblasti podpory, (částky jsou uvedeny v milionech EUR)

Oblast podpory	Finanční alokace
IT infrastruktura a speciální technologická centra	213,5
Přenos technologií a spolupráce malých a středních podnikatelů, vysokých škol, výzkumných a technologických středisek a regionálních orgánů	11,9
Podpora technologického rozvoje a výzkumu, zejména u malých a středních podniků	101,5
Podpora podniků a klastrů	47,6
Investice do podniků	127,7
Telekomunikační infrastruktura	295,1
Silniční komunikace vlastněné státem	362,9
Regionální a místní silniční komunikace	334,1
Cyklistické stezky	58,5
Městská hromadná doprava	72,0
Integrovaný dopravní systém	107,9
Podpora ekologické městské hromadné dopravy	179,9
Rozvoj služeb cestovního ruchu	74,1
Infrastruktura vysokých škol	337,8
Zajištění implementace OP RVK	5,0
Příprava, realizace, monitorování a kontrola OP RVK	46,3
Informační a propagační činnosti a hodnocení implementace OP RVK	11,9
Celkem	2 387,7

Zdroj: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012a

Řídícím orgánem zodpovědným za implementaci OP RVP je Ministerstvo infrastruktury a rozvoje. Konkrétně zodpovídá za účinnost, efektivnost a správnost řízení tohoto operačního programu. Konkrétně je zodpovědné například za vypracování návrhů změn v programu, vypracovává podrobný seznam prioritních os, zajišťuje, že výběr projektů pro financování probíhá v souladu s kritérii platnými pro OP RVP. Vypracovává kritéria pro výběr projektů, zhotovuje zprávu o implementaci programu a podobně. Část svých úkolů může řídicí orgán delegovat na tzv. zprostředkující subjekty. Plnou odpovědnost za provádění programu ovšem nadále nese řídicí orgán. Mezi činnosti obvykle vykonávané zprostředkujícími subjekty patří například shromažďování informací o významných projektech, vývoj roční a dlouhodobé prognózy výdajů v rámci programu, sledování pokroků v realizaci jednotlivých prioritních os, provádění kontroly projektů, informační a propagační činnost a podobně. (Ministry of Regional Development, 2007c)

V rámci OP RVP je aplikována spolupráce s dalšími aktéry jako jsou například místní a regionální orgány, veřejné instituce či organizace zabývající se socio-ekonomickou problematikou. Jako příklad lze uvést tzv. pracovní skupiny, které spolupracují na vzniku či správné implementaci konkrétních projektů. Konkrétními aktéry této spolupráce jsou například Ministerstvo hospodářství, Polská agentura pro rozvoj podnikání, řídicí orgány jednotlivých vojvodství, polské turistické instituce či Polská informační a zahraniční investiční agentura. (Portal Funduszy Europejskich, 2009)

Obecně mezi příjemce OP RVP řadíme vysoké školy, jednotky územně samosprávných celků, výzkumné ústavy, podnikatele, vládní orgány a instituce, organizace z oblasti cestovního ruchu, řídicí orgány a zprostředkující subjekty určené k provádění tohoto programu. V případě, že se výše zmíněné subjekty stávají příjemcem podpory v rámci OP RVP, zodpovídají za realizaci projektu. Dále například zajišťují finanční prostředky, podávají zprávy o realizaci projektu, zajišťují přístup k jednotlivým dokumentům nebo vedou dokumentaci související s realizací projektu. (Portal Funduszy Europejskich, 2013g; Ministry of Regional Development, 2007c)

Detailní seznam potencionálních příjemců OP RVP pro programové období 2007–2013 je znázorněn v tabulce 10.

Tabulka 10: Seznam potencionálních příjemců OP RVP v programovém období 2007–2013

Prioritní osa	Oblast podpory	Potencionální příjemci
I	Infrastruktura univerzit	veřejné a soukromé VŠ, jednotky územních samosprávných celků, svazy a sdružení místních samospráv
	Nástroje finančního inženýrství	organizace zabývající se ekonomickým rozvojem, Polská národní banka
	Podpora inovativnosti	podnikatelé, jednotky územních samosprávných celků, svazy a sdružení místních samospráv, instituce podporující inovační rozvoj regionů (technologické a průmyslové parky, podnikatelské inkubátory, centra pro transfer technologií), nevládní organizace, výzkumné jednotky (včetně vysokých škol)
	Podpora spolupráce	Polská informační a zahraniční investiční agentura, organizace působící v oblasti získávání investic (Síť investičních a exportních servisních center, Regionální rozvojová agentura, podnikatelské kluby, Centrum pro transfer technologií, technologické a průmyslové parky, podnikatelské inkubátory), klastry
II	Podpora širokopásmového internetu	jednotky územních samosprávných celků a jejich sdružení, podnikatelé
III	Systémy městské hromadné dopravy	gminy
	Infrastruktura veletrhů a kongresového CR	jednotky územních samosprávných celků a jejich sdružení, obchodní společnosti, na jejichž vedení se podílí jednotky místní správy nebo státní správy, nevládní organizace
IV	Silniční infrastruktura	jednotky územních samosprávných celků, svazy a sdružení místních samospráv, Generální ředitelství národních silnic a dálnic
V	Podpora udržitelného rozvoje cestovního ruchu	Polská turistická organizace
	Cyklické trasy	jednotky územních samosprávných celků, svazy a sdružení místních samospráv, organizace důležité z hlediska rozvoje CR a ochrany životního prostředí
VI	Podpora procesu zavádění a propagace OP RVK	instituce zapojené do provádění programu

Zdroj: Ministerstwo rozwoju regionalnego, 2013f; Portal Funduszy Europejskich, 2013g

OP RVP navíc vymezuje tzv. cílové skupiny, které primárně prosperují z projektů tohoto operačního programu. Hranice mezi těmito skupinami nejsou striktně ohraničeny. Osoba prosperující z projektů OP RVP může spadat do více skupin současně. Hlavní cílové skupiny, pro které je primárně určena pomoc OP RVP jsou:

- studenti a vědecké komunity,
- podnikatelé,
- obyvatelé východního Polska, včetně osob ohrožených digitálním vyloučením,
- účastníci silničního provozu,
- jednotky územních samosprávných celků,
- turisté,
- nevládní organizace.

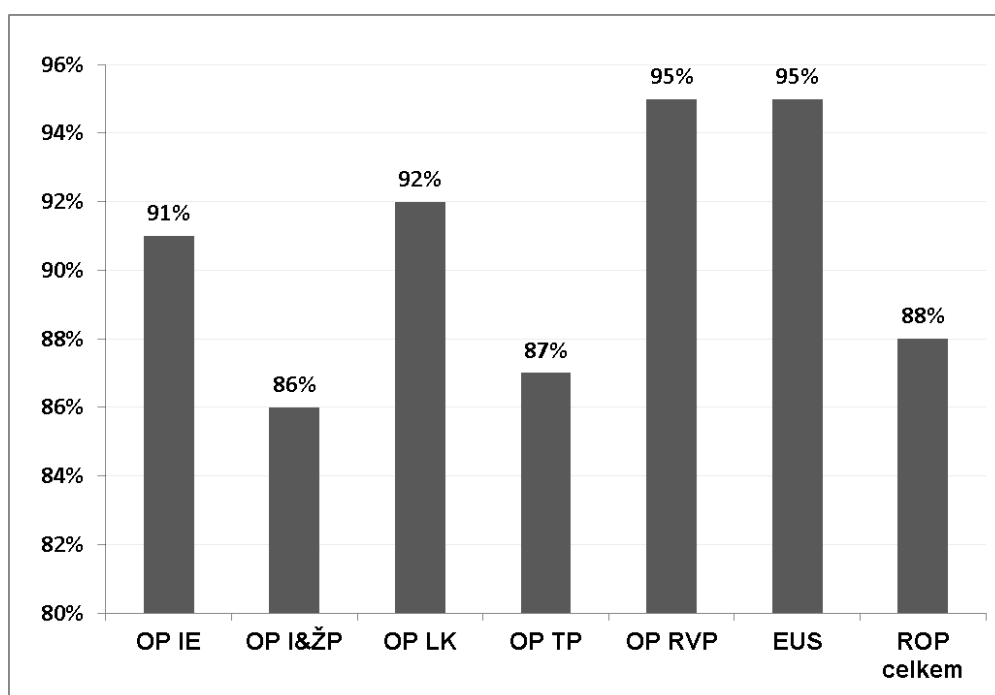
(Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b)

3.3 Analýza implementace Operačního programu Rozvoj východního Polska

3.3.1 Úroveň alokace a teritoriální využití OP RVP

Dle údajů zveřejněných ke třetímu čtvrtletí roku 2013, byly v rámci OP RVP uznány projekty v celkové hodnotě 9 560,6 mil. PLN. Tato částka představuje více jak 95 % využití celkové alokace poskytnuté pro OP RVP. Spolu s programy EUS jde o nejvyšší procentuální využití alokace v porovnání se všemi polskými operačními programy. Konkrétní srovnání procentuálního využití alokace je uvedeno v grafu 2.

Graf 2: Úroveň využití alokace u jednotlivých operačních programů ke třetímu čtvrtletí 2013

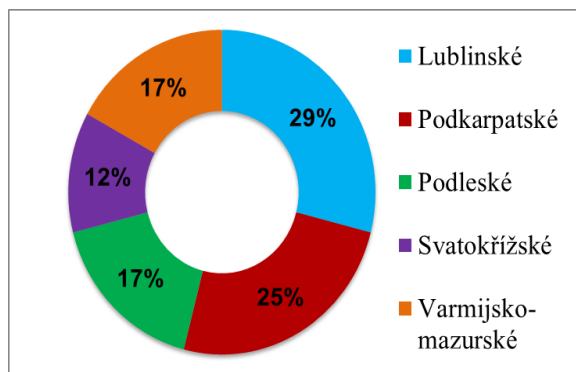

Zdroj: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013g

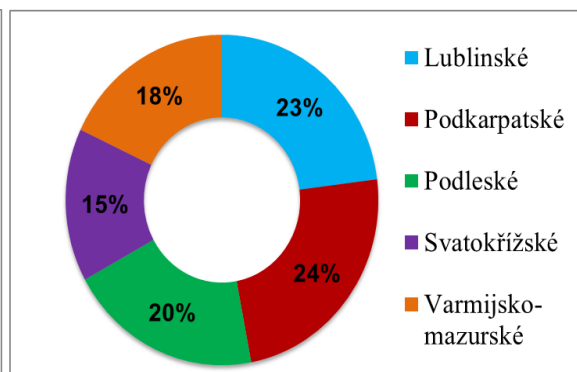
Jakým podílem se na čerpání finanční alokace určené pro OP RVP podílela jednotlivá vojvodství je znázorněno v následujících dvou grafech. Graf 3 znázorňuje rozložení finanční alokace již uznaných projektů. Nejvíce finančních prostředků bylo vynaloženo v Lublinském a Podkarpatském vojvodství. Naopak nejméně prostředků z OP RVP čerpalo vojvodství Svatokřížské.

Tomuto rozdělení alokace odpovídá i samotný zájem o čerpání z prostředků OP RVP. Graf 4 zobrazuje, že největší zájem o uznání projektů je opět v Lublinském a Podkarpatském vojvodství. Nejnižší zájem, i když ne tak markantní jako v předchozím grafu, je opět zaznamenán ve Svatokřížském vojvodství.

Graf 3: Finanční struktura uznaných projektů v jednotlivých vojvodstvích

Graf 4: Finanční struktura žádostí o projekt v jednotlivých vojvodstvích

Zdroj: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013h

Obdobné výsledky prezentuje také polské Ministerstvo infrastruktury a rozvoje v Průběžné zprávě o provádění programu OP RVP za první pololetí roku 2013. V tomto dokumentu je uveden přesný počet uznaných projektů přidělený k jednotlivým vojvodstvím. Suverénně nejvíce uznaných projektů, konkrétně sedmapadesát, bylo podepsáno opět v Lublinském vojvodství. Hodnota těchto projektů činila 2 625 mil. PLN. O devatenáct projektů méně bylo podepsáno v Podkarpatském vojvodství, rozdíl v souhrnné hodnotě projektů ovšem není tak výrazný, jak by se na první pohled mohlo zdát. Pouze patnáct projektů bylo podepsáno ve Svatokřížském vojvodství. V tabulce není uvedeno čtyřiapadesát projektů v hodnotě 372 mil. PLN, které byly realizovány jako makroregionální programy.

Tabulka 11: Počet a hodnota projektů realizovaných v rámci OP RVP

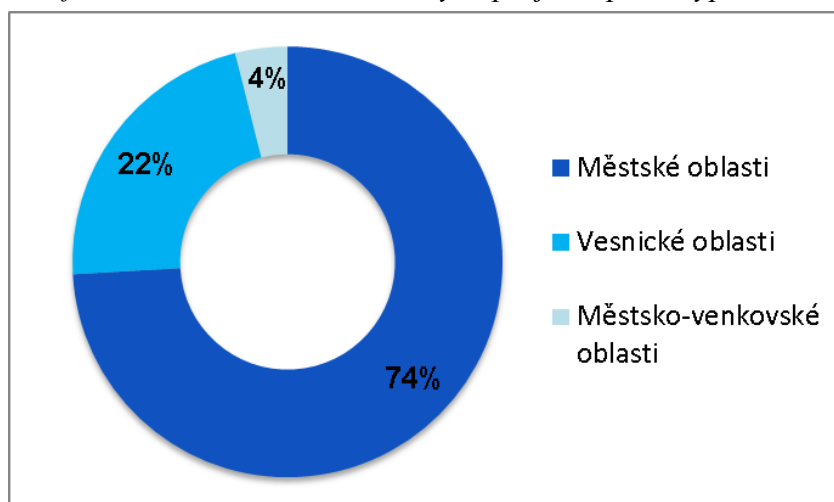
Vojvodství	Podepsané projekty	Hodnota projektů (mil. PLN)
Lublinské	57	2 625
Podkarpatské	38	2 270
Podleské	28	1 551
Svatokřížské	15	1 119
Varmijsko-mazurské	20	1 492

Zdroj: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013h

Podle údajů o stavu realizace OP RVP za třetí čtvrtletí roku 2013 bylo doposud evidováno celkem 257 podaných žádostí na schválení projektu. Celková hodnota těchto potencionálních projektů odpovídá částce 9 948,2 mil. PLN. V rámci OP RVP v programovém období 2007–2013 bylo ze všech těchto žádostí realizováno 216 projektů, jejichž celková hodnota činí 9 560,6 mil. PLN, což odpovídá 95,4 % plnění finanční alokace poskytnuté z fondu EU.

Projekty realizované v rámci OP RVP jsou rozděleny do tří základních územních zón: městská, venkovská a městsko-venkovská oblast. Dle údajů polského Ministerstva infrastruktury a rozvoje bylo ke konci roku 2012 z celkového počtu 208 projektů realizováno 119 projektů v městských oblastech. Finanční alokace určená pro tyto projekty dosáhla 1 698,7 mil. PLN. Celkem 54 projektů v hodnotě 89,9 mil. PLN spadalo do městsko-venkovské oblasti. Ve venkovských oblastech bylo provedeno pouze 34 projektů, ovšem jejich souhrnná hodnota činila 504,2 mil. PLN. Srovnání hodnoty projektů jednotlivých oblastí je uvedeno v grafu 5. (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012)

Graf 5: Finanční struktura uznaných projektů podle typu oblastí

Zdroj: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b

3.3.2 Rozbor OP RVP na základě jednotlivých prioritních os

Naprostá většina projektů OP RVP byla uskutečněna v rámci prioritní osy I: Moderní ekonomika. Konkrétně bylo v rámci této osy realizováno 186 projektů v celkové hodnotě 3 585,7 mil. PLN. Tato hodnota odpovídá téměř 98% využití alokace. Více než polovina těchto projektů, konkrétně rovných 80, byla podepsána v rámci oblasti podpory „Podpora inovativnosti“. Nutno podotknout, že procentuální využití alokace u této prioritní osy by

mělo dosahovat ještě vyšších hodnot. V průběhu roku 2013 však došlo k relokaci zhruba 150 mil. PLN z prioritní osy VI převážně do prioritní osy I.

Mnohem horší procentuální využití alokace je doposud vykazováno v rámci prioritní osy II: Infrastruktura informační společnosti. Finanční alokace je využita pouze z 82,5 %. Tohoto plnění bylo dosaženo díky 5 projektům v celkové hodnotě 1 029,7.

V rámci prioritní osy III: Rozvoj center vojvodství bylo podepsáno celkem 12 projektů. Polovina projektů, jejichž celkové využití alokace dosáhlo téměř 98 %, byla uznána v rámci oblasti podpory „Systémy městské hromadné dopravy“. Zbýlých 6 projektů, v hodnotě 233,2 mil. PLN., bylo vykonáno pod záštitou oblasti podpory „Infrastruktura veletrhů a kongresového cestovního ruchu“. Procentuální využití alokace dosáhlo ovšem pouze 86,6 %.

Z pohledu procentuálního využití alokace dosahuje dobrých výsledků také prioritní osa IV: Dopravní infrastruktura. Díky této prioritní ose proběhlo či nadále probíhá 34 projektů v hodnotě 2 889,4 mil. PLN, což odpovídá téměř 99% využití alokace.

Při porovnání procentuálního využití alokace a počtu projektů dosahuje druhého nejnižšího výsledku prioritní osa V: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu. V rámci této prioritní osy bylo uznáno 6 projektů v celkové hodnotě 243 mil. PLN, což odpovídá využití alokace z 84 %.

Jediná prioritní osa, která momentálně přesahuje 100 % využití alokace je prioritní osa VI: Technická pomoc, v jejímž rámci bylo doposud vykonáno 14 projektů v souhrnné hodnotě 88,7 mil. PLN. Opět nutno podotknout, že procentuální využití alokace u této prioritní osy bylo na začátku roku 2013 výrazně nižší. Celých 100 % bylo dosaženo relokací téměř 150 mil. PLN z prioritní osy IV převážně do prioritní osy I. Nebýt tohoto přerozdělení finančních prostředků, nedosáhla by prioritní osa IV pravděpodobně ani 40% využití alokace.

Další podrobné údaje o stavu realizace programu OP RVK ke třetímu čtvrtletí roku 2013 jsou uvedeny v tabulce 12. Pro převod částek byl použit kurz Ministerstva financí platný k 5. říjnu roku 2013.

Tabulka 12: Stav realizace OP RVP ve třetím čtvrtletí 2013

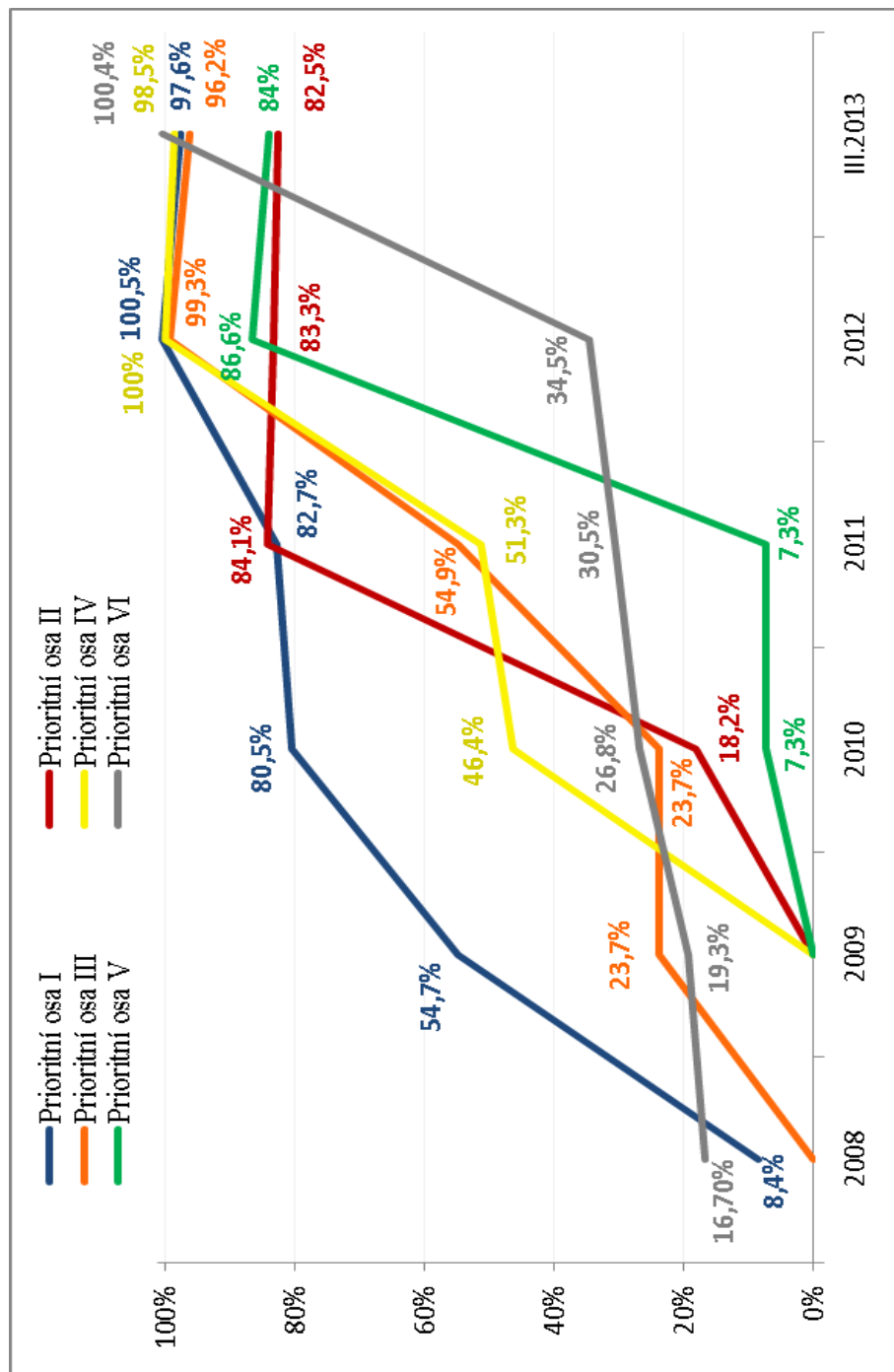
Priorita/oblast podpory	Finanční alokace z EU (PLN)	Žádost o schválení projektu		Uznané projekty		
		Počet	Hodnota projektů	Počet	Finanční alokace z EU (PLN)	% využití alokace
Celkem	10 024,4	257	9 948,2	216	9 560,6	95,4
I. Moderní ekonomika	3 674,5	186	3 895,0	145	3 585,7	97,6
Infrastruktura vysokých škol	1 355,3	26	1 413,9	26	1 353,9	99,9
Nástroje finančního inženýrství	148,7	1	98,3	1	149,3	100,4
Podpora inovativnosti	2 004,9	81	2 103,7	80	1 923,9	96,0
Podpora spolupráce	165,6	78	279,1	38	158,6	95,8
II. Infrastruktura informační společnosti	1 247,7	5	1 129,1	5	1 029,7	82,5
Podpora širokopásmového internetu	1 247,7	5	1 129,1	5	1 029,7	82,5
III. Rozvoj center vojvodství	1 792,1	12	1 728,5	12	1 724,1	96,2
Systémy městské hromadné dopravy	1 522,8	6	1 470,9	6	1 490,9	97,9
Infrastruktura veletrhů a kongresového cr	269,3	6	257,6	6	233,2	86,6
IV. Dopravní infrastruktura	2 932,4	34	2 799,4	34	2 889,4	98,5
Silniční infrastruktura	2 932,4	34	2 799,4	34	2 889,4	98,5
V. Udržitelný rozvoj cestovního ruchu	289,3	6	274,0	6	243,0	84,0
Podpora udržitelného rozvoje cr	20,8	1	24,0	1	19,4	93,2
Cyklické trasy	268,5	5	249,9	5	223,6	83,3
VI. Technická pomoc	88,4	14	122,3	14	88,7	100,4
Podpora procesu zavádění a propagace	88,4	14	122,3	14	88,7	100,4

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2013h

Vývoj procentuálního využití alokace ERDF jednotlivých prioritních os je znázorněn v grafu 6. U většiny prioritních os probíhal tento vývoj nesouměrným tempem. Zejména mezi roky 2010 a 2012 došlo k rapidnímu navýšení využití finanční alokace. Samostatně je pak nutné hodnotit prioritní osu VI, u které došlo mezi rokem 2012 a třetím čtvrtletím roku 2013 k navýšení využití alokace téměř o 66 procentních bodů. K tomuto navýšení došlo přesunem zhruba 150 mil. PLN z nedostatečně využitých prioritních osy VI. Finance byly rozděleny do zbylých prioritních os OP RVP, přičemž většina této částky byla převedena do prioritní osy I. Proto také vidíme mezi rokem 2012 a třetím čtvrtletím roku 2013 u těchto prioritních os snížení procentuálního využití alokace.

Graf 6: Hodnota podepsaných smluv - vývoj procentuálního využití alokace ERDF jednotlivých prioritních os OP RVP

Zdroj: Portal Funduszy Europejskich, 2013h; Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b

3.3.3 Výstup OP RVP a jeho příjemci

K prvnímu červenci roku 2013 bylo v rámci OP RVP dokončeno 60 projektů. Významná část těchto projektů se týkala oblasti vysokého školství. Celkem bylo realizováno 20 projektů zaměřených na vysokoškolskou problematiku. Tyto projekty mimo jiné zajistily vybudování, modernizaci či vybavení vysokoškolských zařízení, které využívá zhruba 14 tisíc vysokoškolských studentů a vedla k vytvoření 36 pracovních míst. Částka, která byla doposud vynaložena na projekty zaměřené na vysokoškolskou tematiku, činila zhruba 347 mil. PLN.

V rámci podpory investičního a podnikatelského prostředí byly v deseti městech vystavěny technologické a vědecké parky. Místní podnikatelé navíc v rámci OP RVP mohou využívat nabídku výhodných úvěrů. Doposud bylo uzavřeno 544 úvěrů s 221 podnikateli, 507 těchto úvěrů bylo uzavřeno s mikropodnikateli a 32 s malými a středními podniky. Celková výše těchto úvěrů činila 34,2 mil. PLN.

Díky OP RVP bylo v oblasti východního Polska vystavěno či modernizováno více než 45 km pozemních komunikací. Dokončen byl také první projekt v oblasti městské hromadné dopravy, díky němuž získalo město Bělostok 48 nových autobusů.

Dokončen byl také projekt Podpora udržitelného rozvoje cestovního ruchu, jehož hlavním cílem bylo zvýšit zájem o turismus na území východního Polska. Projekt zahrnoval komplexní propagační kampaň, která využívala tištěné publikace, internet, rádio, televizi nebo denní tisk. Propagace byla zaměřena na prezentaci přírodních oblastí východního Polska, na poznávací, venkovský či kulinářský cestovní ruch. Cíleno bylo jak na domácí, tak i na zahraniční turisty, zejména pak na německé turisty. Zda byl tento projekt úspěšný, bude možné zhodnotit v delším časovém horizontu.

Vliv doposud dokončených projektů vedl k vytvoření 148 nových pracovních míst. Vznik těchto nových pracovních míst přímo souvisí s programy OP RVP a pracovní smlouvy zaručují zaměstnání po dobu minimálně dvou let. Celková hodnota nových pracovních míst pravděpodobně dosahuje mnohem vyšších hodnot, protože do této statistiky nejsou započítána nová pracovní místa, která nepřímo souvisí s projekty OP RVP. Tato nově nepřímo vzniklá pracovní místa jsou výsledkem podpory místních podnikatelů.

Podle odhadů polského Ministerstva infrastruktury a rozvoje by mělo být dosaženo cílových hodnot u naprosté většiny prioritních os OP RVP. V případě prioritní osy I: Moderní

ekonomika je do roku 2015 předpovídáno plnění cílových hodnot až do výše 125 %. Rozhodujícími ukazateli této prioritní osy jsou především nová pracovní místa v oblasti výzkumu a rozvoje či počet firem a podnikatelů využívajících úvěrů v rámci OP RVP. V rámci prioritní osy II: Infrastruktura informační společnosti se počítá se 100% plněním cílových hodnot, u prioritní osy III: Rozvoj center vojvodství s plněním v rozmezí 100 až 200 %. V případě prioritní osy IV: Dopravní infrastruktura je očekáváno plnění cílových hodnot v rozmezí 95 až 133 %, u prioritní osy V: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu by mělo být dosaženo 100 % cílových hodnot a u prioritní osy VI: Technická pomoc se předpokládá plnění cílových hodnot až do výše 150 %. Do jaké míry jsou v roce 2013 splněny jednotlivé cílové hodnoty OP RVP je znázorněno v tabulce 13. (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013h)

Tabulka 13: Pokrok v realizaci cílových hodnot OP RVP

Prioritní osa	Indikátor	Ukazatel	Cílová hodnota v roce 2013	Realizace v pololetí roku 2013	% úroveň realizace
Σ	Počet nově vytvořených pracovních míst obecně	počet	13 610	neměřeno	-
	Počet nových pracovních míst přímo vytvořených OP RVP	počet	200	148	74 %
	Efekt OP RVK na růst HDP ve východním Polsku	%	1,38	neměřeno	-
	Projekty realizované v oblasti infrastruktury vysokoškolského vzdělávání	počet	25	7	28 %
I	Hodnota vědeckých zařízení a vybavení vysokých škol	mil. PLN	600	346,8	58 %
	Projekty v oblasti vědy a výzkumu	počet	46	18	39 %
	Projekty v rámci spolupráce mezi výzkumnými jednotkami a podniky	počet	5	2	40 %
	Podpořené instituce zabývající se podnikatelským prostředím	počet	7	1	14 %
	Projekty podporující podnikání a nové technologie	počet	1	0	0 %
	Studenti profitující z projektů OP RVK	počet	95 400	14 059	15 %
	Podniky využívající služeb institucí podporujících podnikatelské prostředí	počet	155	58	37 %
	Nově vytvořená pracovní místa (pouze výzkumné pozice)	počet	67	36	54 %
II	Projekty zabývající se oblastí informační společnosti	počet	5	5	100 %
	Délka instalované širokopásmové sítě	km	10 435	neuvedeno	-

Prioritní Osa	Indikátor	Ukazatel	Cílová hodnota v roce 2013	Realizováno v pololetí roku 2013	% úroveň realizace
III	Projekty v rámci integrovaného systému MHD	počet	3	1	33 %
	Modernizované či nové konferenční budovy	počet	3	1	33 %
	Výměra modernizovaných či nových konferenčních budov	m ²	62 000	16 336	26 %
	Zakoupené dopravní prostředky	počet	245	88	36 %
	Uspořádané konference a výstavy místního, národního či mezinárodního charakteru	počet/rok	51	23	45 %
IV	Projekty v oblasti dopravní infrastruktury	počet	19	5	26 %
	Délka nové silniční sítě	km	91,2	22,2	24 %
	Délka rekonstruované silniční sítě	km	83,9	22,9	27 %
	Vybudované obchvaty	počet	17	3	18 %
V	Délka nových zpevněných cyklostezek	km	430	neuvedeno	-
	Projekty v oblasti podpory cestovního ruchu na území východního Polska	počet	1	1	100 %
	Dostupné turistické atrakce	počet	200	neuvedeno	-
VI	Uspořádané konference, semináře, školení	počet	350	330	94 %
	Provedené studie, hodnocení, analýzy, apod.	počet	350	455	130 %
	Vytvořené publikace a propagační materiály	počet	150 000	205 728	137 %
	Průměrná doba na převod finančních prostředků příjemci programu	dny	37	24,5	66 %

Zdroj: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013h

Do konce roku 2012 bylo prostřednictvím OP RVP podepsáno nebo uskutečněno 208 projektů. Příjemce, kteří realizovali tyto projekty, řadí polské Ministerstvo infrastruktury a rozvoje do pěti skupin. Toto rozdělení bylo provedeno na základě právní formy příjemce a typu příjemce. Konkrétní skupiny příjemců, realizovaných projektů a jejich souhrnná cena jsou uvedeny v tabulce 14. (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b)

Tabulka 14: Projekty OP RVP podle typu příjemců

Typ příjemců	Uznané projekty	Hodnota projektů (mil. EUR)	Celkový podíl
Jednotky územních samosprávných celků	82	1 334	58,2 %
Univerzity a výzkumné jednotky	65	537	23,4 %
Jednotky státní správy	25	258	11,3 %
Malé a střední podniky	24	155	6,8 %
Nevládní org., nadace, obchodní a profesní sdružení	12	9	0,4 %

Zdroj: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b

3.3.4 Vliv OP RVK na rozvoj východního Polska

Podle polského Ministerstva infrastruktury a rozvoje je hlavním cílem OP RVP zvýšení tempa sociálně-ekonomického rozvoje východního Polska. Tento cíl je měřen pomocí tří základních ukazatelů. Těmito indikátory jsou:

- počet nově vytvořených pracovních míst obecně,
- počet nových pracovních míst přímo vytvořených projekty OP RVP,
- vliv OP RVP na HDP v oblasti východního Polska.

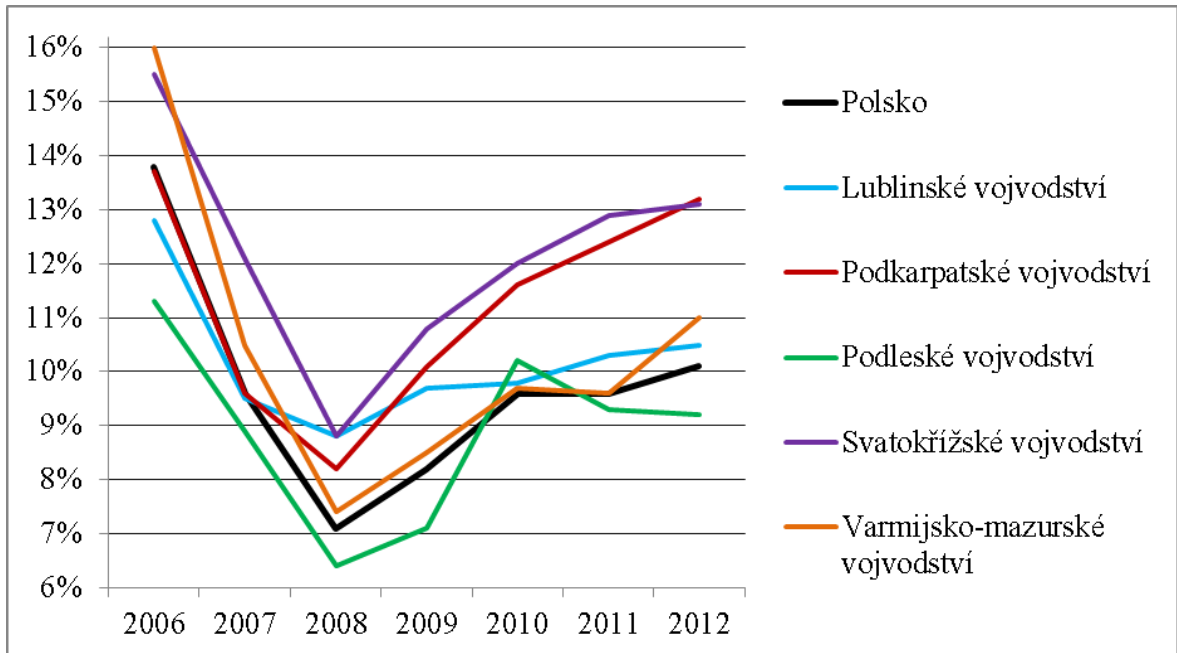
Cílové hodnoty byly na základě makroekonomického modelu odhadnuty ex-ante v roce 2006. Dle těchto odhadů mělo ke konci roku 2013 vzniknout 13 610 nových pracovních míst nepřímo souvisejících s projekty OP RVP, 200 nových pracovních míst přímo vytvořených projekty OP RVP a růst HDP měl oproti roku 2006 posílit o 1,38 %. Zda byly tyto cíle úspěšně splněny, bude souhrnně vyhodnoceno po dokončení programu v roce 2015. Oficiálně jsou Ministerstvem infrastruktury a rozvoje prezentovány pouze některé průběžné výsledky. Počet nových pracovních míst přímo vytvořených pomocí projektů OP RVP byl ke třetímu čtvrtletí roku 2013 splněn ze 74 %, kdy z cílového počtu 200 nových pracovních míst bylo vytvořeno 148 pracovních míst. (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b)

Kolik přibýlo nových pracovních míst nepřímo souvisejících s projekty OP RVP, není prozatím oficiálně Ministerstvem infrastruktury a rozvoje vyhodnoceno. Znána nejsou ani průběžná data. Stejná situace je také u ukazatele tempa růstu HDP. Nicméně podle dat dostupných ze statistické databáze Eurostat lze alespoň odhadnout, zda budou stanovené cíle v roce 2015 naplněny. V následujících grafech jsou popsána statistická data, která se týkají všech pěti vojvodství, na jejichž území je implementován OP RVP. Pro lepší porovnání je navíc v každém grafu uvedeno, jak si v dané statistice vede celé Polsko. Jak se od začátku fungování OP RVP vyvíjel trh práce, konkrétně míra nezaměstnanosti a zaměstnanosti, je znázorněno v následujících dvou grafech.

Graf 7 popisuje vývoj míry nezaměstnanosti od roku 2006 do roku 2012. Stejně jako celé Polsko, tak i pět vojvodství spadajících do OP RVP se potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti, výrazně přesahující hranici 10 %. Nejvyšší míru nezaměstnanosti v roce 2006 vykazovaly Varmijsko-mazurské, Svatokřížské a Podkarpatské vojvodství. Naopak v porovnání s nezaměstnaností celého Polska, dobrých výsledků dosahovalo Podleské vojvodství. V následujících dvou letech míra nezaměstnanosti ve všech vojvodstvích postupně klesala. Tento pokles však nelze zdůvodňovat spuštěním OP RVP, který se teprve rozjížděl. Naopak v následujících letech opět došlo k růstu míry nezaměstnanosti. Toto zvýšení nastalo v důsledku celosvětové hospodářské krize. Projekty OP RVP pravděpodobně mohly snížit celkový dopad výše zmíněné hospodářské krize na růst míry nezaměstnanosti v daných vojvodstvích. Pravdou ovšem je, že do roku 2012 se téměř všechna vojvodství potýkala s růstem míry nezaměstnanosti. Pouze v Podleském vojvodství byl od počátku hospodářské krize zaznamenán pokles míry nezaměstnanosti.

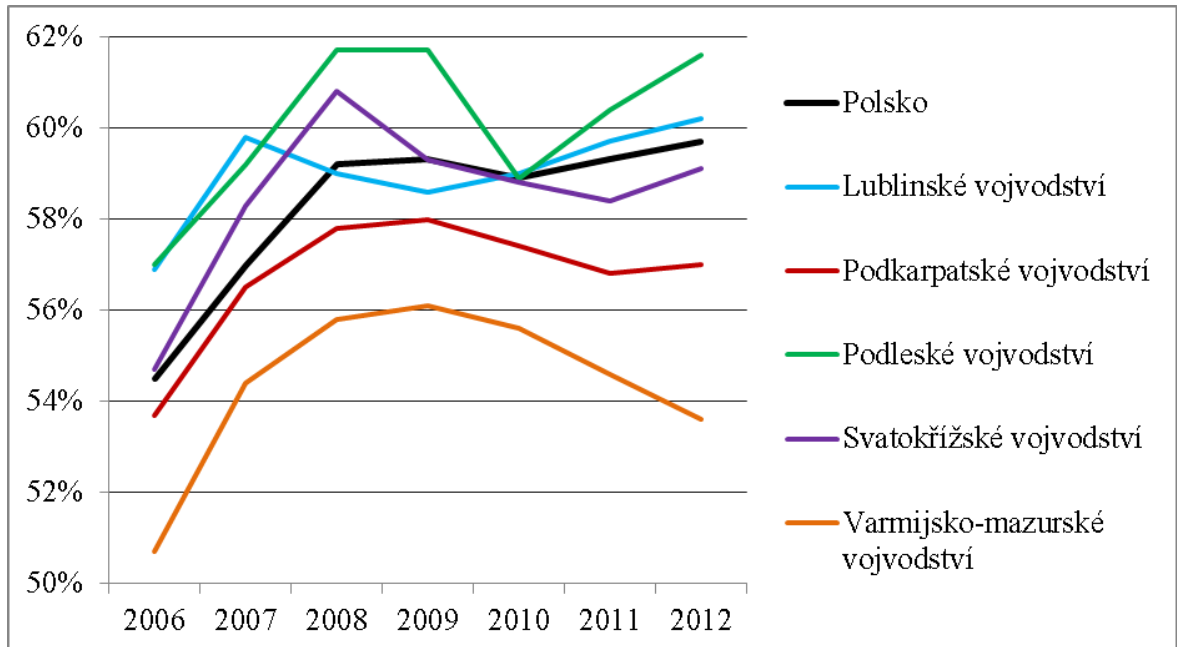
V grafu 8 je zobrazen vývoj míry zaměstnanosti obyvatel ve věku 15–64. Opět je zde znázorněno postupné zlepšování situace na trhu práce, které bylo ukončeno celosvětovou hospodářskou krizí v roce 2008. Od roku 2012 však došlo ke zlepšení situace u většiny vojvodství. Nejvyšší míry zaměstnanosti dosahovalo Podleské vojvodství, které navíc společně s Lublinským vojvodstvím dosahovalo v roce 2012 vyšší míru zaměstnanosti, než byla v celém Polsku. Naopak Varmijsko-mazurské vojvodství sice oproti roku 2006 vykazovalo vyšší míru zaměstnanosti, její výše ovšem od roku 2009 neustále klesá. Mírného zvýšení zaměstnanosti v roce 2012 dosáhly Podkarpatské a Svatokřížské vojvodství, ovšem nadále je míra zaměstnanosti u těchto dvou vojvodství pod Polským průměrem.

Graf 7: Míra nezaměstnanosti v Polsku a ve vybraných vojvodstvích

Zdroj: Eurostat, 2013a

Graf 8: Míra zaměstnanosti obyvatel ve věku 15–64 v Polsku a ve vybraných vojvodstvích

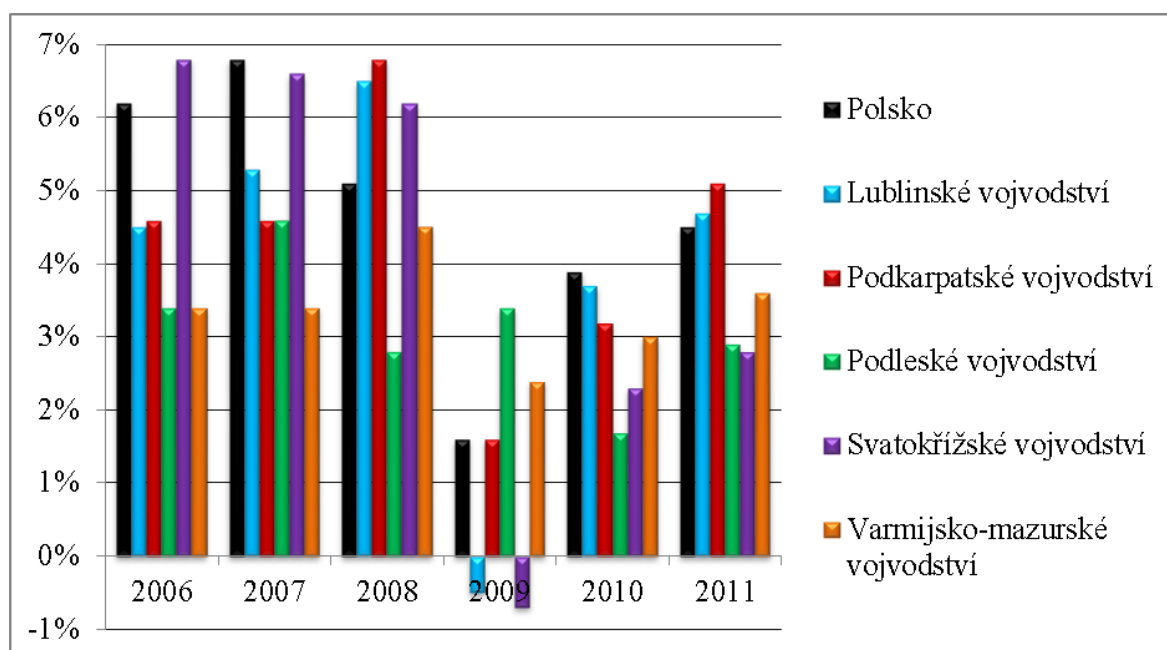

Zdroj: Eurostat, 2013b; Eurostat, 2013c

Jaký byl v letech 2006–2011 vývoj reálného HDP, znázorňuje graf 9. Opět je zde zobrazen negativní vliv celosvětové hospodářské krize. Ekonomickou krizi nejvíce pocítily Lublinské a zejména Svatokřížské vojvodství. Obě zmíněná vojvodství v roce 2009 vykazovala dokonce záporná čísla. Od roku 2010 však opět vidíme kladný růst HDP u všech vojvodství. Znovu nelze s jistotou tvrdit, že růstu HDP je dosahováno díky projektům OP RVP, ovšem bez podpory těchto projektů by byl růst HDP pravděpodobně nižší.

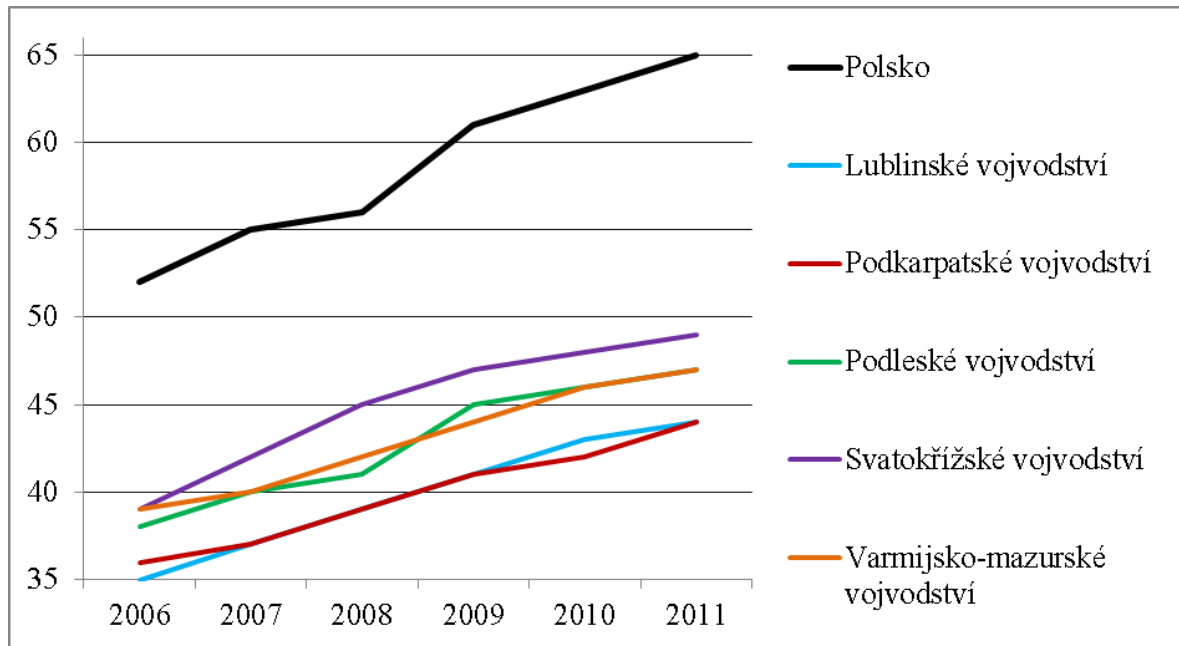
Graf 9: Reálný růst HDP v Polsku a ve vybraných vojvodstvích

Zdroj: Eurostat, 2013d; Eurostat, 2013e

Graf 10 analyzuje vývoj HDP/obyvatele v jednotkách standardu kupní síly. Právě v tomto grafu je patrné, že ekonomická úroveň vojvodství spadajících do OP RVP je výrazně nižší, než je ekonomická úroveň celého Polska. Navíc je díky tomuto grafu patrné, že rozdíl v ekonomické úrovni se v rozmezí let 2006–2011 nikterak nesnižuje, naopak rozdíl se stále prohlubuje.

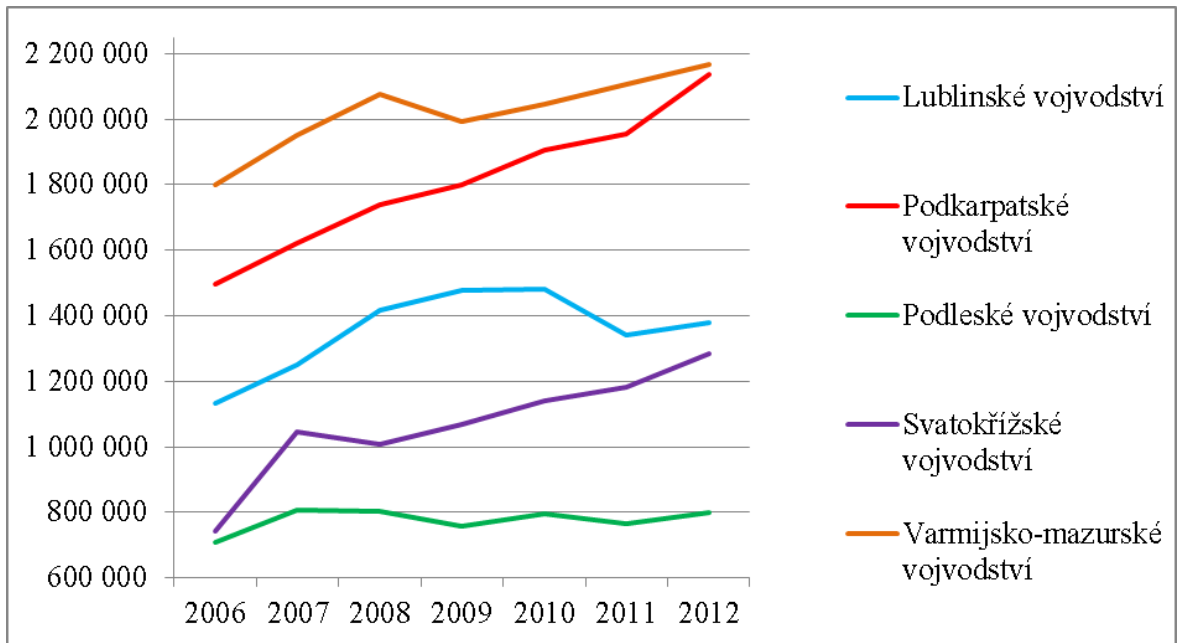
Graf 10: Vývoj HDP/obyvatele uvedený ve standardu kupní síly EU28

Zdroj: Eurostat, 2013f; Eurostat, 2013g

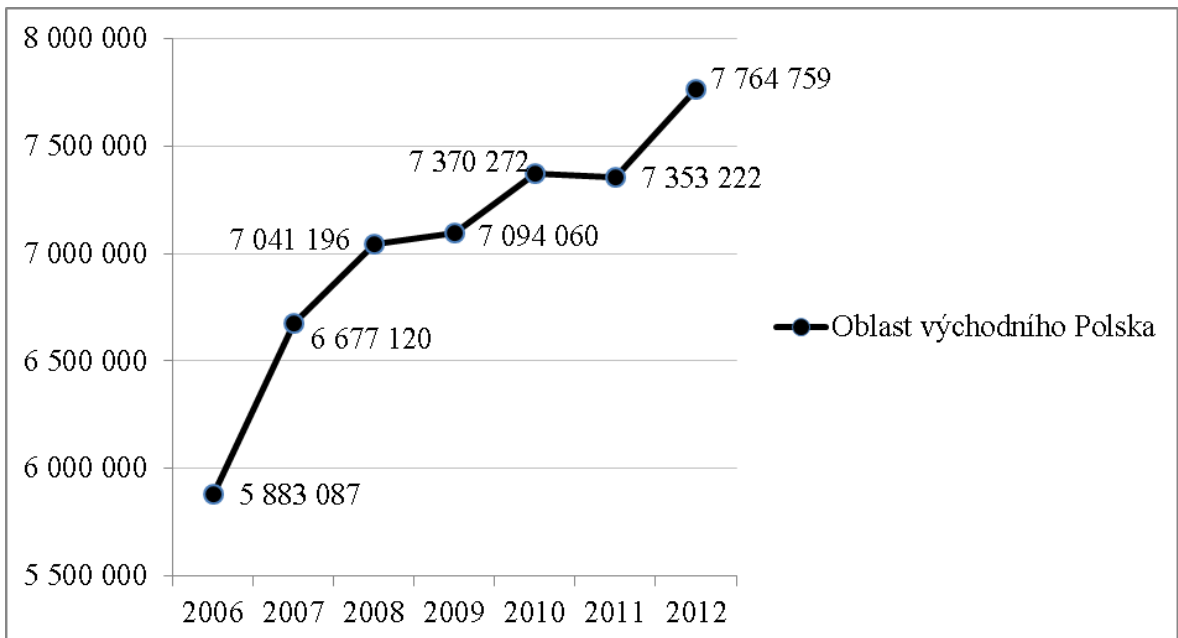
Velkou příležitostí pro rozvoj oblasti východního Polska představuje cestovní ruch. Cestovní ruch je podporován a propagován v rámci prioritní osy V: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu. Rozvojem cestovního ruchu se zabývá také prioritní osa III, konkrétně její oblast podpory „Infrastruktura veletrhů a kongresového cestovního ruchu“. Jedním z nejdůležitějších ukazatelů vývoje cestovního ruchu je počet přenocování v ubytovacích zařízeních. Právě v této statistice dochází ve východním Polsku oproti roku 2006 k pozitivnímu vývoji. V grafech 11 a 12 je znázorněn postupný růst počtu přenocování v ubytovacích zařízeních cestovního ruchu ve vojvodstvích spadajících do oblasti východního Polska. Ve sledovaném období došlo k nejvýraznějšímu nárůstu zejména v Podkarpatském vojvodství, dále pak ve vojvodství Varmijsko-mazurském a Svatokřížském vojvodství. Celkově ve vojvodstvích spadajících do OP RVP došlo od roku 2006 do roku 2012 ke zvýšení počtu přenocování téměř o dva miliony.

Graf 11: Počet přenocování v ubytovacích zařízeních cestovního ruchu ve vybraných vojvodstvích

Zdroj: Eurostat, 2013h

Graf 12: Počet přenocování v ubytovacích zařízeních cestovního ruchu souhrnně ve vojvodstvích spadajících do OP RVP

Zdroj: Eurostat, 2013h

Neuspokojivých výsledků dosahuje oblast východního Polska ve statistice, která sleduje osoby ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením. V roce 2012 je více než 33 % osob žijících na území východního Polska ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením. Průměrně je v celém Polsku ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením necelých 27 % obyvatel, což je zhruba o 6 procentních bodů méně, než ve východním Polsku. (Eurostat, 2013ch)

Naopak zajímavých hodnot dosahuje oblast východního Polska ve statistice, která se zabývá počtem domácností s přístupem k širokopásmovému internetu. V porovnání s celonárodním průměrem zaostává každý rok vesměs o pouhé 4 procentní body. Právě problematikou širokopásmového připojení k internetu se zabývá prioritní osa II: Infrastruktura informační společnosti, která má nemalý podíl na postupném zvyšování počtu připojených domácností k širokopásmovému internetu na území východního Polska.

Tabulka 15: Procento domácností s přístupem k širokopásmovému internetu

Oblast	Rok				
	2008	2009	2010	2011	2012
Východní Polsko	34 %	47 %	53 %	56 %	62 %
Polsko	38 %	51 %	57 %	61 %	67 %

Zdroj: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b; Eurostat, 2013i

4 OPERAČNÍ PROGRAM ROZVOJ VÝCHODNÍHO POLSKA A NOVÉ PROGRAMOVÉ OBDOBÍ

4.1 Posouzení implementace OP RVP 2007–2013

Jelikož nejsou aktivity spojené s OP RVP doposud ukončeny, není zcela možné vyřknout konečný verdikt, zda byla implementace tohoto programu úspěšná či neúspěšná a nelze přesně určit jaký vliv měl tento program na soci-ekonomický vývoj východního Polska. Avšak z průběžných šetření a statistik lze minimálně odhadnout, do jaké míry byl OP RVP zdařilý a zda naplňuje cíle, které byly před jeho spuštěním vytyčeny. Před průběžným hodnocením OP RVP jako celku je nejdříve vyhodnocena implementace jednotlivých prioritních os, jelikož každá prioritní osa se díky svému zaměření potýká s rozdílnou problematikou.

V rámci hodnocení míry implementace je Prioritní osa I: Moderní ekonomika řazena k úspěšnějším částem OP RVP. Cílem této prioritní osy je stimulovat vývoj konkurenceschopné ekonomiky založené na inovativních znalostech ve vojvodstvích východního Polska. Již v roce 2012 dosáhla tato prioritní osa 100% využití finančních prostředků a do třetího čtvrtletí roku 2013 bylo díky ní spuštěno 186 projektů. Naopak méně uspokojivých výsledků bylo dosaženo v oblasti realizace cílových hodnot, kdy ke třetímu čtvrtletí roku 2013 není ani jedna z cílových hodnot splněna ani z 60 %. Nicméně dle polského Ministerstva infrastruktury a rozvoje jsou tyto cílové hodnoty záměrně stanoveny na vyšší úrovni a bere se v úvahu, že ani do konce roku 2015 nemusejí být splněny. Výhody plynoucí z činností provedených v rámci této prioritní osy se proto naplno projeví až v budoucích letech. K tomu tvrzení přispívají také časté žádosti na prodloužení lhůty na dokončení projektu, které jsou v podstatě jediným problémem této prioritní osy. Nejčastější příčinou prodloužení trvání projektu bývají problémy s dodáním zboží a služeb. (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b)

Předmětem zájmu Prioritní osy II: Infrastruktura informační společnosti je zlepšení přístupu k širokopásmovému internetu ve východním Polsku plynoucí z modernizace či výstavby nové informační a telekomunikační infrastruktury. Ke konci roku 2013 určila cílová hodnota této prioritní osy nainstalovat 10 435 km širokopásmové sítě. Jaká je délka doposud vybudované širokopásmové a telekomunikační sítě, však není uvedeno. Důvodem je relativně pozdní spuštění projektů. V roce 2011 byly podepsány smlouvy o financování výše

zmíněných projektů a v březnu 2014 byly vypisovány výzvy k předkládání projektů v rámci této prioritní osy. Procentuální využití alokace v rámci této prioritní osy činilo ke třetímu čtvrtletí roku 2013 zhruba 82,5 %. Dokončení projektů v rámci druhé prioritní osy je plánováno na rok 2015 a polské Ministerstvo infrastruktury a rozvoje i přes všechny problémy předpokládá, že k tomuto roku bude dosaženo 90 až 100 % plnění. Neuspokojivý pokrok v tvorbě úspěšných projektů v rámci druhé prioritní osy je zapříčiněn především nedostatečnou vnější podporou při přípravě a provádění postupů při zadávání veřejných zakázek, neuspokojivě připravenými výzvami pro předkládání projektů a neschopností konstrukčních týmů samostatně provádět projektové práce. Z pohledu řídicího orgánu OP RVP je pokrok v realizaci prioritní osy II neuspokojivý a připravil několik opatření, která mají současný stav zlepšit. Mezi tato opatření se řadí například posílení projektových týmů, publikování dalších výzev na nové projekty či delegování více pravomocí přímo na orgány jednotlivých vojvodství. Závěrem lze konstatovat, že procento domácností s přístupem k širokopásmovému internetu ve východním Polsku v posledních letech roste. Nicméně oproti polskému průměru je nadále na nižší úrovni. (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b)

Hlavním cílem Prioritní osy III: Rozvoj center vojvodství je stimulovat rozvoj pěti hlavních měst daných vojvodství východního Polska a jejich okolí. Potenciál těchto oblastí není dostatečně využitý a jeho vývoj má zajistit zvýšení konkurenceschopnosti a atraktivity tohoto makroregionu. Realizace této prioritní osy je soustředěna na vytvoření integrovaných systémů městské hromadné dopravy a na vybudování infrastruktury pro veletrhy a kongresový cestovní ruch. Doposud nebyly vykázány žádné problémy při provádění této prioritní osy a již v roce 2012 bylo vyčerpáno téměř 100 % dotací určených na projekty v rámci této prioritní osy. Přestože cílové hodnoty (počet nových konferenčních budov, množství uspořádaných konferencí, zakoupené dopravní prostředky apod.) nejsou ke třetímu čtvrtletí roku 2013 splněny ani z 50 %, počítá se s jejich bezproblémovým naplněním do konce roku 2015. Velká část projektů je specifická dlouhou přípravou a časovou náročností, což má za následek méně dynamické čerpání finančních zdrojů. Již v roce 2013 bylo díky této prioritní ose v provozu 48 nových autobusů, které pojmu až 5 600 cestujících a například v Bělostoku bylo v rámci integrované městské hromadné dopravy modernizováno 5 km komunikací a byl zaveden elektronický systém jízdného pro místní obyvatele. Implementace prioritní osy III je považována za bezproblémovou. (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b)

Prioritní osa IV: Dopravní infrastruktura si klade za cíl vybudování nových komunikací a zlepšení technického stavu stávající silniční sítě ve východním Polsku. Splnění těchto cílů následně povede ke zkvalitnění dopravního spojení mezi jednotlivými vojvodstvími a celkově k zajištění lepšího propojení tohoto makroregionu se zbytkem Polska. Procentuální využití alokace poskytnuté na potřeby této prioritní osy dosáhlo úrovně 100 % již v roce 2011. Nicméně cílové hodnoty jsou ke třetímu čtvrtletí roku 2013 plněny pouze na 25 %, avšak do konce roku 2015 je odhadováno plnění cílových hodnot v rozmezí 84 až 123 %. Tento fakt je zapříčiněn tím, že většina projektů realizovaných v rámci této prioritní osy má naplánovaný termín dokončení až v roce 2015. Jako jediný významný problém při implementaci této prioritní osy bylo zaznamenáno pozastavení úhrad výdajů ke konci roku 2012 z důvodů podezření na zmanipulování některých smluv. Toto podezření však bylo již na začátku roku 2013 vyvráceno a Evropská komise následně ukončila pozastavení plateb. V reakci na tuto událost byla přijata opatření, která vedla k posílení kontrolního procesu. Další problém v rámci provádění této prioritní osy nenastal a díky průběžným výsledkům, které prioritní osa IV dosahuje, je dosavadní implementace této prioritní osy hodnocena jako úspěšná. (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014; Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b)

Hlavním cílem prioritní osy V: Udržitelný rozvoj cestovního ruchu je propagace a rozvoj cestovního ruchu určitých oblastí východního Polska a následné navýšení počtu turistů, kteří do této oblasti zamíří. Ke konci roku 2013 se míra využití alokace této prioritní osy pohybovala na hranici 85 %. Vzhledem k pozdní realizaci projektů bude zbytek alokace vyčerpán v následujících dvou letech. Většina projektů byla podepsána v roce 2012. Z celkového počtu šesti vytvořených projektů bylo pět zaměřeno na vybudování turistické infrastruktury, zejména na vybudování cyklostezek. Zbýlý projekt se soustředil primárně na propagaci turismu ve východním Polsku, čímž byla splněna jedna z cílových hodnot této prioritní osy. Další cílové hodnoty jsou délka nových zpevněných cyklostezek a množství dostupných turistických atrakcí. Z kolika procent jsou tyto cílové hodnoty naplněny, není uvedeno, protože realizace těchto projektů je naplánována až na roky 2012 až 2015. Podle očekávání řídicího orgánu budou do konce roku 2015 i tyto cílové hodnoty splněny na 100 %. Jediným problémem při realizaci projektů v rámci této prioritní osy byl spor mezi zhotoviteli projektů a jejich subdodavateli. Tento spor byl okamžitě vyřešen a urovnán díky intervenci řídicího orgánu. Celkově je implementace třetí prioritní osy hodnocena jako bezproblémová. Navíc byl již v roce 2012 zaznamenán kladný vliv projektu na podporu a

propagaci cestovního ruchu, kdy se souhrnný počet přenocování oproti předchozímu roku zvýšil o více než 400 000. (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014; Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b)

Prioritní osa VI: Technická pomoc pomáhá realizovat celý OP RVP. U většiny cílových hodnot této prioritní osy bylo dosaženo 100% plnění, v některých případech hodnota plnění dokonce výrazně přesahuje tuto hranici. Jedna cílová hodnota je plněna pouze na 66 %. Touto hodnotou je „průměrná doba převodu finančních prostředků příjemcům programu“. Oproti stanoveným 25 dnům trvá převod finančních prostředků v průměru 37 dní. Z důvodů nízkého čerpání alokace pro tuto prioritní osu, bylo v roce 2013 zhruba 60 % finančních prostředků přerozděleno mezi ostatní prioritní osy. Při realizaci šesté prioritní osy nebyly zaznamenány významné problémy a implementace této prioritní osy je hodnocena jako bezproblémová. (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b)

Posoudit implementaci OP RVP je možno ve více směrech. Z hlediska úrovně využití alokace je tento operační program hodnocen kladně, jelikož ke třetímu čtvrtletí roku 2013 bylo v rámci OP RVP vyčerpáno 95,4 % prostředků plynoucích z ERDF. Další neméně důležitou statistikou je plnění cílových hodnot. Plnění cílových hodnot již bylo analyzováno u jednotlivých prioritních os. Přestože většina těchto hodnot nebyla ke konci roku 2013 plněna ani z 60 %, řídicí orgán OP RVP předpokládá ke konci roku 2015 stoprocentní plnění naprosté většiny cílových hodnot. Pro konečné hodnocení OP RVP je stěžejní, zda a do jaké míry intervence v rámci tohoto operačního programu přispěly k sociálně-ekonomickému rozvoji východního Polska. Zda ve vojvodstvích východního Polska dochází k tomuto rozvoji je posuzováno zejména pomocí tempa růstu HDP, snižováním rozdílů HDP/obyvatele východopolských vojvodství v porovnání s ostatními regiony Polska a vyhodnocením situace na trhu práce. (Portal Funduszy Europejskich, 2013h; Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2006)

Z hlediska tempa růst HDP je intervence OP RVP hodnocena kladně. Ve sledovaném období byl vesměs každoročně zaznamenán růst HDP ve všech vojvodstvích východního Polska, přestože se polská ekonomika musela vypořádat s celosvětovou finanční krizí. Naopak nedostačujících výsledků je dosahováno v oblasti snižování rozdílů ve vývoji HDP/obyvatele. V této statistice doposud nedochází ke snižování rozdílů mezi východopolskými vojvodstvími a zbytkem Polska. Jelikož jednotlivá vojvodství vykazují v oblasti zaměstnanosti a nezaměstnanosti poměrně odlišné výsledky, není doposud vyhodnoceno,

do jaké míry OP RVP ovlivnil situaci na trhu práce. Míra nezaměstnanosti obyvatel ve věku 15–64 však u většiny vojvodství v posledních letech roste a nadále dosahuje vyšších hodnot než je míra nezaměstnanosti v Polsku. Naopak míra zaměstnanosti obyvatel ve věku 15–64 téměř ve všech vojvodstvích východního Polska v posledních letech mírně roste. (Portal Funduszy Europejskich, 2013h)

4.1.1 Návrhy pro zlepšení implementace

Z hlediska implementace je OP RVP hodnocen převážně jako úspěšný, a proto není jednoduché podávat doporučení pro jeho vylepšení. Nicméně i tento operační program v několika ohledech nebyl zcela bezchybný. Snad nejvýznamnější problémem je průběžně nízké plnění cílových hodnot, které byly tomuto programu vytyčeny. Tento problém je mimo jiné způsoben prodlužováním termínu ukončení projektů, pozdním začátkem spouštění projektů či dlouhým čekáním příjemců na převod finančních prostředků. Řešením těchto problémů může být personální posílení operačního programu či přesun více rozhodovacích pravomocí na řídicí orgány jednotlivých vojvodství. Zároveň by se tak mohl zesílit proces průběžného monitorování projektů a případné problémy, aby byly dříve odhaleny a rychleji odstraněny. (Portal Funduszy Europejskich, 2013h; Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2012b)

Jako další nástroj pro předcházení zpoždění projektů a dalších nesrovnalostí je touto prací navrženo častější pořádání tematických školení, seminářů či workshopů. Zde by si příjemci podpory mohli vzájemně vyměňovat osvědčené postupy při přípravě a realizaci projektů. K pořádání těchto akcí by navíc mohly sloužit nově vybudované přednáškové a konferenční budovy, které vznikly díky projektům OP RVP.

Vylepšena by měla být také komunikace se širokou veřejností o záměrech a plánovaných investicích. Dobrá komunikace s veřejností eliminuje případné protesty vůči projektům a jejich další následné zdržení. Zlepšení komunikace by mělo nastat především s organizacemi ekologického zaměření, jelikož velká část investic v příštím programovém období souvisí s modernizací či výstavbou komunikací.

Makroregion východní Polsko by se také měl více soustředit na podporu udržitelného cestovního ruchu. Přestože v novém operačním programu již není tomuto odvětví věnována samostatná prioritní osa, měly by vojvodství východního Polska využít svého zachovalého přírodního potenciálu pro jejich ekonomický rozvoj.

Souhrnně lze jako hlavní nedostatky implementace OP RVP označit:

- nízké plnění cílových hodnot,
- prodlužování termínů ukončení projektů,
- pozdní spouštění některých projektů,
- zdlouhavý převod finančních prostředků.

Návrhy řešení pro úspěšnější implementaci:

- posílit operační program z personálního hlediska,
- přesunout více rozhodovacích pravomocí na řídicí orgány jednotlivých vojvodství,
- zesílit proces průběžného monitorování projektů,
- častěji pořádat tematická školení, semináře či workshopy,
- vylepšit komunikaci se širokou veřejností o záměrech a plánovaných investicích,
- pokračovat v podpoře udržitelného cestovního ruchu.

4.2 Makroregion východní Polsko v programovém období 2014–2020

Přestože došlo, díky projektům OP RVP, k ekonomickému i sociálnímu rozvoji východního Polska, řadí se nadále tento makroregion k nejhudším oblastem EU a v samotném Polsku je nadále nejhudší oblastí celé země. Jelikož měla intervence v rámci OP RVP pozitivní dopad na danou oblast a nadále je nezbytné pokračovat v podpoře daných vojvodství, byl i pro následující sedmileté programové období zhotoven operační program, který bude soustředěn na rozvoj východního Polska. (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2013)

V novém programovém období se rozvojem východního Polska zabývá Operační program Východní Polsko (dále jen „OP VP“). Působnost nového národního operačního programu je, stejně jako u jeho předchůdce, vymezena pro pět nejhudších vojvodství Polska. OP VP z části navazuje na jeho předchůdce, ovšem hlavní cíl dokumentu a jeho struktura jsou odlišné.

OP VP bude opět financován z ERDF, alokace plynoucí z tohoto fondu určená na následující sedmileté období činí 2 117,2 mil. EUR, což je o necelých 270 mil. EUR méně, než v předchozím období. Hlavním cílem je zvýšení konkurenceschopnosti a zavedení dalších inovací v makroregionu východní Polsko. OP VP bude podporovat zejména inovace a investice do výzkumu a vývoje, podporovat konkurenceschopnost podniků, dopravní systémy ve městech a vnitřní soudržnost regionu. Tyto cíle budou realizovány skrze pět prioritních os: I: Inovační východní Polsko, II: Podnikavé východní Polsko, III: Moderní dopravní infrastruktura, IV: Nadregionální železniční doprava a V: Technická pomoc. Oproti předchozímu operačnímu programu ubyla jedna prioritní osa. V novém programovém období bude podpora zaměřena zejména na podnikatelské prostředí. Podporovány budou zejména investice do výzkumu a vývoje podniků a klastrů. Krom podpory výzkumu a vývoje, bude neméně důležitým cílem, vytvářet podmínky vedoucí k založení malých a středních podniků. Druhou významnou oblastí podpory bude doprava. Konkrétně zlepšení mobility rezidentů a zkvalitnění dostupnosti jednotlivých měst ve východním Polsku. Pro splnění tohoto cíle budou podporovány stavba a rekonstrukce železničních, trolejbusových a autobusových sítí a výstavba či rekonstrukce silniční a železniční sítě. (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2013; Ministry of Infrastructure and Development, 2013)

ZÁVĚR

Tato práce se zabývá implementací kohezní politiky v Polsku, konkrétně implementací této politiky ve východním Polsku, jejímž nástrojem byl v programovém období 2007–2013 Operační program Rozvoj východního Polska. Souhrnně lze hodnotit implementaci kohezní politiky v makroregionu východního Polska za zdařilou, zároveň však nutno dodat, že proces implementace a jeho výsledky mají určité nedostatky.

Problémy, se kterými se setkával proces implementace, byly spojeny zejména s nedodržením termínů. Nejčastějším problémem bylo pozdní spouštění některých projektů, prodlužování termínů ukončení projektů či zdlouhavý převod finančních prostředků. S výše zmíněnými nedostatky úzce souvisí nízké procentuální plnění cílových hodnot, které jsou jedním ze základních měřítek pro hodnocení implementace. Zde je nutné podotknout, že i přes nízké plnění průběžných cílových hodnot, se ke konci roku 2015 předpokládá převážně stoprocentní plnění cílových hodnot. Naopak dobrých výsledků je dosaženo v procentuálním využití alokace, která je určené pro financování a realizaci projektů a zároveň zabezpečuje samotný chod operačního programu.

Přestože značná část projektů v rámci Operačního programu Rozvoj východního Polska není doposud dokončena, je možné již nyní pozorovat zlepšení socio-ekonomické situace ve východním Polsku. K tomuto socio-ekonomickému rozvoji přispělo 60 projektů, které byly dokončeny ke třetímu čtvrtletí roku 2013. Díky těmto projektům je možné pozorovat progres v makroekonomických veličinách, jako jsou růst HDP/osobu, reálný růst HDP či míra zaměstnanosti. Přestože dochází k tomuto progresu, jsou stále vojvodství východního Polska řazena k nejhudším regionům Evropské unie a jen minimálně dochází k vyrovnávání rozdílů mezi východopolskými vojvodstvími a zbytkem Polska. Na druhou stranu je nutné si uvědomit, že lze jen těžko očekávat rychlý a okamžitý rozvoj této oblasti. Podpora tohoto makroregionu bude realizována i v následujícím programovém období skrze Operační program východní Polsko a můžeme tak nadále očekávat postupný rozvoj východního Polska.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- [1] BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ, 2009. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-111-6.
- [2] DINAN, Desmond, 2010. *Ever Closer Union: An Introduction to European Integration*. 4. vyd. Basingstoke: Palgrave Macmillan. ISBN 978-0230-27261-3.
- [3] FIALA, Petr a Markéta Pitrová, 2009. *Evropská unie*, 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK). ISBN: 978-80-7325-180-2
- [4] GORZELAK, Grzegorz, John BACHTLER a Maciej SMETKOWSKI, 2010. *Regional Development in Central and Eastern Europe: Development processes and policy challenges*. 1. vyd. Abingdon: Routledge. ISBN 978-0-415-57136-4.
- [5] HÁJEK, Ondřej a Jiří NOVOSÁK, 2010. *Kohezní politika v širších souvislostech*. 1. vyd. Žilina: Georg. ISBN 978-80-89401-19-2.
- [6] HORČIČKA, Václav a Martin KOVÁŘ, 2006. *Dějiny evropské integrace II*. 1. vyd. Praha: Triton. ISBN 80-7254-741-0.
- [7] KAŠPAROVÁ, Ludmila a Milan PŮČEK et al., 2009. *Kohezní politika: Osídlení v České republice, Partnerství měst a venkova*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj. ISBN 978-80-903928-7-8.
- [8] KUČEROVÁ, Irah, 2010. *Hospodářské politiky v kontextu vývoje Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1628-5.
- [9] MARKOWSKI, Tadeusz a Maciej TURALA, 2012. *Territorial cohesion policy in Poland: issues in impact assessment*. 1. vyd. Warsaw: Committee for Spatial Economy and Regional Planning Polish Academy of Sciences. ISBN 978-83-89693-27-3.
- [10] WOKOUN, René et al., 2008. *Regionální rozvoj: (Východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a plánování)*. Praha: Linde. ISBN: 978-807201-699-0.

Internetové zdroje:

- [11] ANTYWEB, 2011. *Komisja Europejska Mówi Tak Szerokopasmowemu Internetowi w Polsce Wschodniej*. [online]. [cit. 2014-0-12]. Dostupné z: <http://antyweb.pl/komisja-europejska-mowi-tak-szerokopasmowemu-internetowi-w-polsce-wschodniej/>
- [12] EUR-LEX, 2003. *Regulation No 1059/2003 of The European Parliament and of The Council of 26 May 2003 on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS)*. [online]. [cit. 2014-01-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:154:0001:0041:EN:PDF>
- [13] EUR-LEX, 2005. *Rozporządzenie nr 1888/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005*. [online]. [cit. 2014-01-28]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:309:0001:0008:PL:PDF>
- [14] EUROPA, 2007. *Politika soudržnosti na podporu růstu a zaměstnanosti: strategické obecné zásady Společenství (2007–2013)*. [online]. [cit. 2014-01-22]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/job_creation_measures/g24230_cs.htm
- [15] EUROPA, 2012a. *Regional policy, NUTS*. [online]. [cit. 2014-01-28]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/glossary/nuts_en.cfm
- [16] EUROPA, 2012b. *Regional policy, Inforegio in your country - Polska*. [online]. [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/search.cfm?gv_pay=PL&gv_reg=ALL&gv_obj=ALL&gv_the=ALL&LAN=EN&gv_per=2
- [17] EUROPA, 2012c. *European Territorial Co-operation*. [online]. [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/cooperation/index_en.cfm
- [18] EUROPA, 2013a. *Operational Programme „Infrastructure and Environment“*. [online]. [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/details_new.cfm?gv_PAY=PL&gv_reg=ALL&gv_PGM=1212&LAN=7&gv_per=2&gv_defL=7

- [19]EUROPA, 2013b. *Operational Programme „Technical Assistance“*. [online]. [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/details_new.cfm?gv_PAY=PL&gv_reg=ALL&gv_PGM=1198&LAN=7&gv_per=2&gv_defL=7
- [20]EUROPA, 2013c. *Operational Programme“Development of Eastern Poland“*. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/details_new.cfm?gv_PAY=PL&gv_reg=ALL&gv_PGM=1207&LAN=7&gv_per=2&gv_defL=7
- [21]EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2009a. *Infrastructure and Environment - Programme beneficiaries*. [online]. [cit. 2014-02-04]. Dostupné z: http://www.pois.gov.pl/English/About_Programme/Strony/Programme_beneficiaries.aspx
- [22]EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2009b. *Innovative Economy - Measures within the Programme*. [online]. [cit. 2014-02-04]. Dostupné z: <http://www.poig.gov.pl/English/Strony/Measures.aspx>
- [23]EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2009c. *Innovative Economy - Financing of the Programme*. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.poig.gov.pl/English/Strony/Financing.aspx>
- [24]EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2009d. *Human Capital Programme - Introduction to Programme*. [online]. [cit. 2014-02-06]. Dostupné z: <http://www.efs.gov.pl/english/Strony/Introduction.aspx>
- [25]EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2009e. *Programmes*. [online]. [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/English/Introduction/Strony/Programmes.aspx>
- [26]EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2009f. *Europeana Territorial Co-operation, Cross-border cooperation*. [online]. [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: http://www.ewt.gov.pl/English/Strony/cross_border_cooperation_programmes.aspx
- [27]EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2009g. *Europeana Territorial Co-operation, Transnational cooperation*. [online]. [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: http://www.ewt.gov.pl/English/Strony/transnational_cooperation_programmes.aspx

- [28] EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2009h. *European Territorial Co-operation, Interregional cooperation.* [online]. [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: http://www.ewt.gov.pl/English/Strony/interregional_cooperation_programmes.aspx
- [29] EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2010a. *Innovative Economy - About the Programme.* [online]. [cit. 2014-02-04]. Dostupné z: <http://www.poig.gov.pl/english/Strony/Introduction.aspx>
- [30] EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2010b. *Organisation of Regional Programmes.* [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/English/RPO/Strony/Organisation_ROP.aspx
- [31] EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2012a. *Infrastructure and Environment - About the Programme.* [online]. [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: http://www.pois.gov.pl/English/About_Programme/Strony/About_the_Programme.aspx
- [32] EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2012b. *Innovative Economy - System.* [online]. [cit. 2014-02-04]. Dostupné z: <http://www.poig.gov.pl/ENGLISH/INSTITUTIONS/Strony/Institutions.aspx>
- [33] EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2012c. *Innovative Economy - Beneficiaries of the Programme.* [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: <http://www.poig.gov.pl/English/Strony/Beneficiaries.aspx>
- [34] EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2013a. *European Territorial Co-operation 2007–2013.* [online]. [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: <http://www.ewt.gov.pl/english/Strony/Introduction.aspx>
- [35] EUROPEAN FUNDS PORTAL, 2013b. *Development of Eastern Poland, Introduction to Programme.* [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: <http://www.polskawschodnia.gov.pl/english/Strony/Introduction.aspx>
- [36] EUROSOP, 2014. *Regionální politika.* [online]. [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: <https://www.eurosop.cz/8948/sekce/regionalni-politika>

- [37] EUROSTAT, 2009. *Regional Administrative Unit (LAU)*. [online]. [cit. 2014-01-28].
Dostupné z:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/local_administrative_units
- [38] EUROSTAT, 2013a. *Unemployment rate by NUTS 2 regions*. [online]. [cit. 2014-03-07].
Dostupné z:
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tgs00010&plugin=1>
- [39] EUROSTAT, 2013b. *Employment rate, age group 15–64, 2002–2012*. [online]. [cit. 2014-03-09].
Dostupné z:
[http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Employment_rate,_age_group_15%E2%80%9364,_2002%E2%80%9312_\(%25\)_YB14.png&filetimestamp=20140228122406](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Employment_rate,_age_group_15%E2%80%9364,_2002%E2%80%9312_(%25)_YB14.png&filetimestamp=20140228122406)
- [40] EUROSTAT, 2013c. *Employment rate of the age group 15–64 by the NUTS regions*. [online]. [cit. 2014-03-09].
Dostupné z:
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tgs00007&plugin=1>
- [41] EUROSTAT, 2013d. *GDP and main components - volumes*. [online]. [cit. 2014-03-09].
Dostupné z:
http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_gdp_k&lang=en
- [42] EUROSTAT, 2013e. *Real growth rate of regional GDP at market prices by NUTS 2 regions*. [online]. [cit. 2014-03-09].
Dostupné z:
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tgs00037&plugin=1>
- [43] EUROSTAT, 2013f. *Regional gross domestic product (PPS per inhabitant in % of the EU28 average) by NUTS 2 regions*. [online]. [cit. 2014-03-09].
Dostupné z:
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tgs00006&plugin=1>
- [44] EUROSTAT, 2013g. *GDP per capita in PPS*. [online]. [cit. 2014-03-09].
Dostupné z:
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00114>

- [45] EUROSTAT, 2013h. *Nights spent at tourist accommodation establishments by NUTS 2 regions*. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tgs00111&plugin=1>
- [46] EUROSTAT, 2013ch. *People at risk of poverty or social exclusion by NUTS 2 regions*. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tgs00107>
- [47] EUROSTAT, 2013i. *Households with broadband access*. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=isoc_pibi_hba&lang=en
- [48] INVEST IN POLAND, 2014. *Województwa*. [online]. [cit. 2014-01-27]. Dostupné z: <http://www.paiz.gov.pl/regiony/wojewodztwa>
- [49] KOMISJA STANDARYZACJI NAZW GEOGRAFICZNYCH POZA GRANICEMI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ (KSNG), 2014 *Podział administracyjny Polski 2014*. [online]. [cit. 2014-01-27]. Dostupné z: http://ksng.gugik.gov.pl/pliki/podzial_administracyjny_polski_2014.pdf
- [50] KOZAK, Marek, 2012. *Impact of Cohesion policy on Poland*. [online]. [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://www-sre.wu.ac.at/ersa/ersaconfs/ersa11/e110830aFinal01094.pdf>
- [51] MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU, 2014. *Lista projektów indywidualnych Programu Rozwój Polski Wschodniej*. [online]. [cit. 2014-04-03]. Dostupné z: http://www.polskawschodnia.gov.pl/Documents/PO_RPW_LPI_kwiecien_2014_bez_podpisu.pdf
- [52] MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO, 2006. *Plan ewaluacji Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007–2013*. [online]. [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: http://www.ewaluacja.gov.pl/ewaluacja_wstep/Documents/PlanEwaluacjiPORPW30012008.pdf

- [53] MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO, 2007. *Narodowe strategiczne ramy odniesienia 2007–2013*. [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Documents/NSRO_maj2007.pdf
- [54] MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO, 2012a. *Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007–2013*. [online]. [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: http://www.polskawschodnia.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/87/PORPW_280612.pdf
- [55] MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO, 2012b. *Sprawozdanie z realizacji Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007–2013 za 2012 r.* [online]. [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: http://www.polskawschodnia.gov.pl/AnalizyRaportyPodsumowania/poziom/Documents/Sprawozdanie_roczne_PORPW_2012.pdf
- [56] MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU, 2013. *Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014–2020*. [online]. [cit. 2014-04-07]. Dostupné: http://www.mir.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/Documents/POP_W_po_RM_8_01_14.pdf
- [57] MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO, 2013a. *Program Operacyjny Infrastruktura I Srodowisko*. [online]. [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: https://www.pois.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/123/SzOP_dokument_glowny_wersja%203_12_14022013.pdf
- [58] MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO, 2013b. *Szczegółowy opis priorytetów Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013*. [online]. [cit. 2014-02-04]. Dostupné z: http://www.poig.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/115/SzOP_POIG_zatwierdzony_dokument_22102013.pdf
- [59] MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO, 2013c. *Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007–2013*. [online]. [cit. 2014-02-05]. Dostupné z: http://www.poig.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/116/Program_Innowacyjna_Gospodarka_zatwierdzony_przez_KE_22122011.pdf

- [60] MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO, 2013d. *Program Operacyjny Kapital Ludzki, 2007–2013*. [online]. [cit. 2014-02-06]. Dostępne z: http://www.efs.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/87/PO_KL_%202013_082013_p.pdf
- [61] MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO, 2013e. *Program Operacyjny Pomoc Techniczna*. [online]. [cit. 2014-02-11]. Dostępne z: http://www.popt.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/99/POPT_301013.pdf
- [62] MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO, 2013f. *Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007–2013, Szczegółowy opis osi priorytetowych*. [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostępne z: http://www.polskawschodnia.gov.pl/Dokumenty/Lists/Dokumenty%20programowe/Attachments/89/SOOP_PORPW_20_09_2013_jednolity.pdf
- [63] MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO, 2013g. *Wykorzystanie Środków UE w Ramach Narodowej Strategii Spójności 2007–2013*. [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostępne z: http://www.mir.gov.pl/fundusze/fundusze_europejskie/wykorzystanie_funduszy/sprawozdania_miesieczne/Documents/NSRO_miesieczna_wrzesien_2013.pdf
- [64] MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO, 2013h. *Sprawozdanie okresow za I półrocze 2013 r. z realizacji programu operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007–2013*. [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostępne z: http://www.polskawschodnia.gov.pl/AnalizyRaportyPodsumowania/poziom/Documents/Sprawozdanie_Okresowe_PORPW_I_2013.pdf
- [65] MINISTRY OF ECONOMY, 2005. *National Reform Programme 2005–2008*. [online]. [cit. 2014-01-30]. Dostępne z: <http://www.mg.gov.pl/NR/rdonlyres/A1D37B7E-BB7D-4A91-9174-78478831008E/34234/NRP1.pdf>
- [66] MINISTRY OF INFRASTRUCTURE AND DEVELOPMENT, 2009. *National Development Strategy 2007–2015*. [online]. [cit. 2014-01-30]. Dostępne z: http://www.mir.gov.pl/english/regional_development/development_policy/srk/strony/srk.aspx

- [67] MINISTRY OF INFRASTRUCTURE AND DEVELOPMENT, 2013. *Operational Programme Eastern Poland 2014–2020*. [online]. [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: http://www.polskawschodnia.gov.pl/English/Programme_2014_2020/Documents/The_Operational_Programme_Eastern_Poland_2014-2020.pdf
- [68] MINISTRY OF REGIONAL DEVELOPMENT, 2006. *National Development Strategy 2007–2015*. [online]. [cit. 2014-01-30]. Dostupné z: http://www.mir.gov.pl/english/Regional_Development/Development_Policy/srk/Documents/SRKwangielska0607.zip
- [69] MINISTRY OF REGIONAL DEVELOPMENT, 2007a. *National strategic reference Framework 2007–2013*. [online]. [cit. 2014-01-31]. Dostupné z: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Documents/N_SRO_an_20_07.pdf
- [70] MINISTRY OF REGIONAL DEVELOPMENT, 2007b. *Human Capital Operational Programme*. [online]. [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: http://www.efs.gov.pl/English/Documents/HCOP_EN_18January2008_final.pdf
- [71] MINISTRY OF REGIONAL DEVELOPMENT, 2007c. *Operational Programme Development of Eastern Poland*. [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné z: http://www.polskawschodnia.gov.pl/English/Documents_PORPW/Documents/PORPW_eng_final.pdf
- [72] MINISTRY OF REGIONAL DEVELOPMENT, 2008. *Strategy for Socio-Economic Development of Eastern Poland Until 2020*. [online]. [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: http://www.polskawschodnia.gov.pl/English/Documents_PORPW/Documents/Strategia_PW_EN_09_04_2009.pdf
- [73] MINISTRY OF REGIONAL DEVELOPMENT, 2010. *Operational Programme Infrastructure and Environment*. [online]. [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: http://www.pois.gov.pl/English/Documents_POIS/Documents/7122008_POIS_ENG.pdf
- [74] MMR, 2014. *Kohezní politika EU*. [online]. [cit. 2014-01-22]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Evropska-unie/Kohezni-politika-EU>

- [75] PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH, 2008. *Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS)*. [online]. [cit. 2014-01-28]. Dostępne z: <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/slownik/strony/nuts.aspx>
- [76] PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH, 2009. *Program Rozwój Polski Wschodniej, Współpraca*. [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostępne z: http://www.polskawschodnia.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/dialog_spoeczny.aspx
- [77] PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH, 2012. *Program Pomoc Techniczna, Beneficjenci*. [online]. [cit. 2014-02-12]. Dostępne z: <http://www.popt.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/Beneficjenci.aspx>
- [78] PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH, 2013a. *Narodowa Strategia Spójności*. [online]. [cit. 2014-01-31]. Dostępne z: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/NSS.aspx>
- [79] PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH, 2013b. *Program Kapitał Ludzki, Beneficjenci*. [online]. [cit. 2014-02-11]. Dostępne z: <http://www.efs.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/Beneficjenci.aspx>
- [80] PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH, 2013c. *Program Kapitał Ludzki, Rodzaje projektów*. [online]. [cit. 2014-02-11]. Dostępne z: <http://www.efs.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/Stanwdrazania.aspx>
- [81] PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH, 2013d. *Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2007–2013, O programie*. [online]. [cit. 2014-02-11]. Dostępne z: <http://www.popt.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/czysafundusze.aspx>
- [82] PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH, 2013e. *Program Rozwój Polski Wschodniej, O programie*. [online]. [cit. 2014-02-17]. Dostępne z: <http://www.polskawschodnia.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/program.aspx>

- [83] PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH, 2013f. *Program Rozwój Polski Wschodniej, Działania*. [online]. [cit. 2014-02-18]. Dostupné z: http://www.polskawschodnia.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/beneficjenci_i_projekty.aspx
- [84] PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH, 2013g. *Program Rozwój Polski Wschodniej, Beneficjenci*. [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné z: <http://www.polskawschodnia.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/beneficjenci.aspx>
- [85] PORTAL FUNDUSZY EUROPEJSKICH, 2013h. *Program Rozwój Polski Wschodniej, Stan realizacji Programu Rozwój Polski Wschodniej na III kwartał 2013 r.* [online]. [cit. 2014-02-25]. Dostupné z: <http://www.polskawschodnia.gov.pl/AnalizyRaportyPodsumowania/poziom/Documents/IIIkwartal2013popr2.xlsx>
- [86] STRUKTURALNI FONDY EU, 2014. *Operační programy*. [online]. [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Operacni-programy>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CR	Cestovní ruch
EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský sociální fond
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
Euratom	Evropské společenství pro atomovou energii
EUS	Evropská územní spolupráce
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
NPR	Národní program reforem
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
OP I&ŽP	Operační program Infrastruktura a životní prostředí
OP IE	Operační program Inovativní ekonomika
OP LK	Operační program Lidský kapitál
OP RVP	Operační program Rozvoj východního Polska
OP TP	Operační program Technická pomoc
OP VP	Operační program Východní Polsko
ROP	Regionální operační program
Strategie 2020	Strategie pro socio-ekonomický rozvoj východního Polska do roku 2020
USA	Spojené státy americké

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Rozložení finančních prostředků OP IE mezi skupiny příjemců podpory	32
Graf 2: Úroveň využití alokace u jednotlivých operačních programů k třetímu čtvrtletí 2013	52
Graf 3: Finanční struktura uznaných projektů v jednotlivých vojvodstvích.....	52
Graf 4: Finanční struktura žádostí o projekt v jednotlivých vojvodstvích.....	52
Graf 5: Finanční struktura uznaných projektů podle typu oblastí.....	54
Graf 6: Hodnota podepsaných smluv - vývoj procentuálního využití alokace ERDF jednotlivých prioritních os OP RVP	57
Graf 7: Míra nezaměstnanosti v Polsku a ve vybraných vojvodstvích	64
Graf 8: Míra zaměstnanosti obyvatel ve věku 15–64 v Polsku a ve vybraných vojvodstvích.....	64
Graf 9: Reálný růst HDP v Polsku a ve vybraných vojvodstvích	65
Graf 10: Vývoj HDP/obyvatele uvedený ve standardu kupní síly EU28.....	66
Graf 11: Počet přenocování v ubytovacích zařízeních cestovního ruchu ve vybraných vojvodstvích.....	67
Graf 12: Počet přenocování v ubytovacích zařízeních cestovního ruchu souhrnně ve vojvodstvích spadajících do OP RVP.....	67

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Oblast východního Polska - Vojvodství spadající do OP RVP.....	42
---	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Seznam vojvodství a počet powiatů a gmin podle jejich typu k 1. lednu 2014.....	20
Tabulka 2: Výše počtu obyvatel pro do jednotlivé úrovně NUTS.....	21
Tabulka 3: Předpokládané rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé horizontální cíle NSRR.....	24
Tabulka 4: Financování polských operačních programů v programovém období 2007–2013.....	24
Tabulka 5: Finanční plán jednotlivých prioritních os OP I&Ž.....	28
Tabulka 6: Finanční plán jednotlivých prioritních os OP IE.....	31
Tabulka 7: Finanční plán jednotlivých prioritních os OP LK.....	34
Tabulka 8: Finanční plán jednotlivých prioritních os OP RVP.....	47
Tabulka 9: Finanční plán pro rozdělení prostředků z ERDF mezi konkrétní oblasti podpory, (částky jsou uvedeny v milionech EUR).....	48
Tabulka 10: Seznam potencionálních příjemců OP RVP v programovém období 2007–2013.....	50
Tabulka 11: Počet a hodnota projektů realizovaných v rámci OP RVP.....	53
Tabulka 12: Stav realizace OP RVP ve třetím čtvrtletí 2013.....	56
Tabulka 13: Pokrok v realizaci cílových hodnot OP RVP.....	60
Tabulka 14: Projekty OP RVP podle typu příjemců.....	62
Tabulka 15: Procento domácností s přístupem k širokopásmovému internetu.....	68